

Collegevoorstel

Onderwerp:

voorstel betreffende minima-effectrapportage 2017

Gevraagde beslissing:

1. Kennisnemen van bijgevoegde memo betreffende de minima-effectrapportage 2017
2. Instemmen met de voorstellen tot verwerking van de adviezen van het Nibud
3. Deze memo en de minima-effectrapportage ter kennisname aan de raad aanbieden (via Rubriek B)

Raad

- ☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum 12 oktober 2017

Steller: J.M. Kervel

Afd: SOC-BELEID

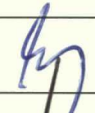
Aantal bijlagen 3

Afd.hoofd:

Portefeuillehouder

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispoint :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

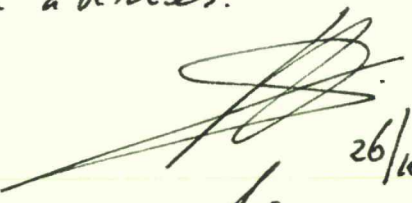
	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris			
Burgemeester			
Wethouder A. de Kruijf			
Wethouder P.J.T. van Daalen			
Wethouder G.J. van den Hengel			
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal			

Beslissing burgemeester en wethouders :

Nummer op besluitenlijst: 43/09

Conform advies.

— raad
→ SOC

26/10/17
h.s.

1. Inleiding

Het college laat iedere twee jaar een minima-effectrapportage uitvoeren. Deze rapportage geeft inzicht in de effecten van het huidige minimabeleid van de gemeente Barneveld. In bijgevoegde memo worden de resultaten van de minima-effectrapportage 2017 besproken. Ook wordt ingegaan op de door het Nibud voorgestelde adviezen en aandachtspunten.

2. Beoogd effect

a) Meetbaar effect

Door het uitvoeren van de minima-effectrapportage wordt inzichtelijk wat het effect van het minimabeleid is op verschillende huishoudtypen in de gemeente Barneveld.

b) Maatschappelijk effect

Naar aanleiding van de resultaten van de minima-effectrapportage kan het lokale beleid worden aangepast, zodat de regelingen effectief worden toegepast op de huishoudtypen die de meeste behoefte hebben aan ondersteuning. Hierdoor wordt sociale participatie van minima bevorderd.

3. Financiën

In bijgevoegde memo worden een aantal aanpassingen aan het huidige minimabeleid genoemd. Dit zijn het verhogen van de leeftijd om in aanmerking te komen voor de schoolkostenregeling en de computerregeling en het verhogen van de jaarlijkse tegemoetkoming van de sport- en cultuurregeling. Deze aanpassingen worden bekostigd vanuit het budget dat de gemeente Barneveld structureel ontvangt voor kinderen in armoede. Dit wordt verder toegelicht in het *memo Invulling budget 'Kansen voor alle Kinderen'* met nummer 1059083.

4. Bijlagen

1. Memo minima-effectrapportage 2017
2. Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2017
3. Begrotingen minima-effectrapportages 2015 en 2017 per huishouden vergeleken

Memo

Datum:
10 oktober 2017

Onderwerp: Minima-effectrapportage 2017

Ter attentie van: De gemeenteraad

Afzender: College van burgemeester en wethouders van Barneveld

Minima-effectrapportage 2017

Deze memo geeft een toelichting op de minima-effectrapportage 2017. Daarnaast worden voorstellen gedaan tot het verwerken van de door het Nibud uitgebrachte adviezen.

Eerder dit jaar is door KWIZ een armoedemonitor uitgevoerd. Hierin wordt een schets gegeven van de samenstelling en grootte van de groep minima in de gemeente Barneveld. Ook wordt (een stapeling) van het gebruik van de verschillende minimaregelingen inzichtelijk. Het effect van de verschillende inkomensondersteunende regelingen op de maandelijkse begrotingen van diverse huishoudens wordt inzichtelijk in de minima-effectrapportage.

Iedere twee jaar laat de gemeente Barneveld een minima-effectrapportage (MER) uitvoeren. Dit betekent dat de resultaten van de MER 2015 vergeleken kunnen worden met de resultaten van de MER 2017. Hierdoor worden de effecten van mogelijke aanpassingen in het beleid n.a.v. de vorige rapportage duidelijk.

Belangrijkste uitkomsten

De volgende huishoudens zijn in de MER 2017 onderzocht:

1. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd
2. Een alleenstaande oudere (boven AOW-gerechtigde leeftijd)
3. Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar oud)
4. Een alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar oud)
5. Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen
6. Een ouder paar (boven AOW-gerechtigde leeftijd) zonder kinderen
7. Een paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar)
8. Een paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar)
9. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met zorgvraag
10. Een oudere alleenstaande (boven AOW-gerechtigde leeftijd) met zorgvraag

Geen van de huishoudens ondervindt problemen bij de uitgaven voor het basispakket. Wanneer ook wordt gekeken naar uitgaven voor het restpakket (uitgaven voor sociale participatie e.d.) is echter bij twee huishoudens sprake van een tekort. Het paar met twee oudere kinderen ervaart in de begrotingen van het Nibud maandelijks grote tekorten op de begroting. Dit geldt voor alle onderzochte inkomensniveaus. Deze tekorten ziet het Nibud terug bij veel gemeenten. De oorsprong voor deze tekorten wijdt het Nibud aan het Rijksbeleid. De hogere kosten van oudere kinderen worden niet volledig gecompenseerd door kindgebonden toeslagen. Ook de alleenstaande onder AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag heeft op 100% van de bijstandsnorm een tekort op de maandelijksse begroting. Dit tekort bedraagt 1 euro per maand.

Vergelijking met de minima-effectrapportage 2015

N.a.v. de vorige MER in 2015 zijn een aantal aanpassingen in het minimabeleid doorgevoerd. Zo zijn de bedragen voor de individuele inkomensvoet aangepast, is de schoolkostenregeling toegankelijk gemaakt voor kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% en kunnen de reiskosten voor woon-werkverkeer worden vergoed voor huishoudens met een inkomen tussen de 100 en 110% van de bijstandsnorm wanneer de werkgever hier niet in voorziet. In de begrotingen is een positief effect te zien van deze aanpassingen.

Vergeleken met de MER 2015 gaan *alle* huishoudens er financieel op vooruit in de MER 2017. Dit geldt ook voor de huishoudens die maandelijks een tekort op de begroting hebben. In de bijlage worden de begrotingen uit de MER 2015 en 2017 met elkaar vergeleken. Hierbij wordt inzichtelijk dat bij een aantal huishoudens niet langer een armoedeval¹ aanwezig is die hier in 2015 nog wel was. Bij de alleenstaande, alleenstaande oudere, alleenstaande met 2 oudere kinderen en de alleenstaande oudere met een zorgvraag is de armoedeval op 110% van de bijstandsnorm niet langer aanwezig. Dit valt met name te verklaren door de vergoeding van reiskosten in het kader van woon-werkverkeer vanuit de bijzondere bijstand.

Daarnaast zijn er een aantal nieuwe armoedevallen te ontdekken bij huishoudens met een inkomen op 120% van de bijstandsnorm. Namelijk bij de alleenstaande met jonge kinderen, de alleenstaande met oudere kinderen, het paar zonder kinderen en het paar met oudere kinderen. Ook dit kan verklaard worden door het verstrekken van een vergoeding van reiskosten in het kader van woon-werkverkeer aan de groep huishoudens met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Door de voorliggende inkomensgroep een compensatie te bieden voor bepaalde kosten verschuift de armoedeval naar de hogere inkomensgroep.

¹ Een armoedeval ontstaat wanneer een huishouden met een hoger inkomen onder aan de streep minder te besteden heeft dan een huishouden met een lager inkomen dat aanspraak kan maken op diverse inkomensondersteunende regelingen.

Conclusies en aanbevelingen

Het Nibud doet naar aanleiding van de opgestelde begrotingen een aantal aanbevelingen. Zo stelt het Nibud voor huishoudens cursussen of begeleiding te bieden bij het voeren van een goed financieel beheer. Diverse keren per jaar worden er budgetcursussen gegeven, die gratis toegankelijk zijn voor inwoners. Daarnaast bieden organisaties vrijwillige thuisadministratie, zoals het Diaconaal Netwerk. Ook raadt het Nibud aan om het gebruik van regelingen te stimuleren. Het onder de aandacht brengen van regelingen bij zowel de doelgroep als professionals heeft de continue aandacht van de gemeente. Daarnaast worden een aantal specifieke aanbevelingen met betrekking tot de diverse regelingen gedaan.

Kwijtschelding

De betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten wordt apart berekend. Het Nibud adviseert deze berekeningsmethode aan te passen en de betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten gezamenlijk te berekenen. Deze manier van berekenen werkt gunstig voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

De kwijtschelding van gemeentebelastingen wordt uitgevoerd door de gemeente Barneveld zelf. De kwijtschelding van waterschapslasten wordt namens het Waterschap Vallei en Veluwe uitgevoerd door GBLT. Er wordt samen met GBLT gekeken of het gezamenlijk berekenen van de betalingscapaciteit mogelijk is.

Collectieve zorgverzekering voor minima

Het Nibud raadt aan bij de communicatie over de collectieve zorgverzekering voor minima de verschillen tussen de pakketten duidelijk aan te geven, zodat inwoners een weloverwogen keuze kunnen maken. Ook wordt aangegeven dat het duurste pakket GarantVerzorgd3 uiteindelijk goedkoper uit kan pakken dan het goedkopere pakket GarantVerzorgd2 wanneer het volledige eigen risico wordt opgemaakt. Dit advies wordt meegenomen bij de inloopspreekuren die eind december worden georganiseerd voor inwoners die vragen hebben over, of assistentie nodig hebben bij het afsluiten van de gemeentepolis.

Computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen

Het Nibud adviseert de computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen in stand te houden. Het college volgt dit advies op. Bovendien wordt de leeftijd van de computerregeling verhoogd naar kinderen tot 18 jaar door het inzetten van een deel van het budget voor kinderen in armoede. Ook wordt de regeling toegankelijk gemaakt voor schoolgaande kinderen waarvan de ouders in een wettelijke schuldenregeling zitten (zie voorstel met nummer 1059083).

Schoolkostenregeling

Het Nibud adviseert de schoolkostenregeling in stand te houden, aangezien deze positief bijdraagt aan de begroting van huishoudens met (oudere) kinderen. Juist deze huishoudens zijn volgens het Nibud financieel kwetsbaar. Het college volgt dit advies op. Daarnaast wordt de leeftijd van de schoolgaande kinderen opgehoogd tot 18 jaar. Dit wordt gefinancierd vanuit het budget voor kinderen in armoede (zie voorstel met nummer 1059083)

Sport- en cultuurregeling

Het Nibud constateert dat de sport- en cultuurregeling een positief effect heeft op de begrotingen van huishoudens. Wel adviseert het Nibud om de jaarlijkse bijdrage in de kosten van sportkleding of een muziekinstrument voor oudere kinderen vanaf 12 jaar te verhogen. Dit wordt gerealiseerd door het inzetten van een deel van het budget in het kader van kinderen in armoede (zie voorstel met nummer 1059083).

Individuele inkomenstoeslag

Het Nibud beoordeelt de huidige invulling van de individuele inkomenstoeslag, waarbij huishoudens op 110% van de bijstandsnorm de helft van het toepasselijke bedrag ontvangen positief. Ook het koppelen van de hoogte van de toeslag naar samenstelling van het huishouden vindt het Nibud positief. Dit wordt gehandhaafd. Het Nibud adviseert daarnaast in mogelijk toekomstig beleid rekening te houden met ouderen die een steeds groter deel van hun zorgkosten zelf moeten betalen. Hier houdt het college rekening mee.

Kinderopvang en peuterspeelzaal

Het Nibud adviseert de gemeente om paren met jonge kinderen financieel bij te staan totdat de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven is ingevoerd.

Evenals in de MER 2015 is dit advies gebaseerd op een huishouden waarbij een van de twee ouders werkt en er geen sprake is van een VVE indicatie (Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie, waarbij het bezoeken van een peuterspeelzaal in het belang van de (taal)ontwikkeling van het kind is). In deze gevallen is kinderopvang niet noodzakelijk en ontvangen ouders ook geen kinderopvangtoeslag. Bovendien treden de voordelen van de harmonisatie voor minima per 1 januari en dus op korte termijn in werking. Tot januari zal geen financiële ondersteuning worden geboden voor de peuterspeelzaal.

Aandachtspunten

Naast de hiervoor besproken aanbevelingen m.b.t. regelingen geeft het Nibud een tweetal aandachtspunten mee. Deze hebben betrekking op de huishoudens waarbij een tekort op de maandelijkse begroting aanwezig is.

Alhoewel het paar met oudere kinderen er t.o.v. de MER 2015 op vooruit is gegaan, kan dit huishouden nog steeds op geen van de onderzochte inkomensniveaus het restpakket bekostigen. Het Nibud stelt dat deze tekorten te wijten zijn aan het Rijksbeleid. Ook stelt het Nibud dat de gemeente Barneveld al een aantal goede beleidskeuzes heeft gemaakt om de bestedingsruimte voor deze huishoudens te verruimen. Het Nibud adviseert de beschikbare ondersteuning voort te zetten en deze zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen.

Naast het paar met kinderen dient ook de alleenstaande met een zorgvraag in de gaten gehouden te worden. Op bijstandsniveau heeft dit huishouden maandelijks een tekort van 1 euro. Het Nibud suggereert daarom de algemene voorziening huishoudelijke hulp om te zetten naar een maatwerkvoorziening. Wanneer meerdere Wmo-voorzieningen worden gebruikt hoeft namelijk maar één keer de eigen bijdrage te worden betaald. Via de collectieve zorgverzekering voor minima worden echter Wmo-eigen bijdragen voor maatwerkvoorzieningen tot € 400,- per

jaar vergoed, met uitzondering van de eigen bijdrage voor een scootmobiel en de regiotaxi. Maar wanneer een huishouden gebruik maakt van een scootmobiel of de regiotaxi én daarnaast gebruik maakt van de algemene voorziening huishoudelijke hulp kan aanspraak worden gemaakt op de tegemoetkoming meerkosten. Deze tegemoetkoming bedraagt € 250,- per jaar voor huishoudens met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.

Het college neemt de aandachtspunten van het Nibud mee en zal deze huishoudens extra in de gaten houden.

Aanpassingen huidig beleid

Het college ziet naar aanleiding van de resultaten van de MER 2017 geen aanleiding om de huidige in aanmerking te nemen inkomensgrenzen voor het minimabeleid te verhogen. Bovendien is het positieve effect te zien van de reeds doorgevoerde maatregelen n.a.v. de MER 2015. Ieder huishouden is er ten opzichte van de begrotingen uit 2015 op vooruit gegaan. Door de aanpassingen aan het minimabeleid sinds de MER 2015 worden de problemen onder de doelgroep minima gericht aangepakt. Daarnaast is het Nibud positief over het gemeentelijk beleid en doet slechts een aantal aanbevelingen ter verbetering. Deze hebben bovendien betrekking op de huidige doelgroep.

Het college zet ook de komende tijd voortdurend in op het bereiken van minima en het vergroten van het gebruik van de reeds beschikbare regelingen. Daarnaast krijgt het minimabeleid een impuls door het inzetten van de middelen in het kader van 'Kansen voor alle Kinderen', waarbij meer individueel maatwerk voor kinderen en het bereiken van een grotere doelgroep mogelijk wordt. Dit wordt verder toegelicht in de memo Invulling budget 'Kansen voor alle Kinderen' met nummer 1059083.

**Bijlage: Begrotingen minima-effectrapportages 2015 en 2017 per huishouden
vergeleken (reguliere begrotingen exclusief individuele inkomenstoelag).**

a. Alleenstaande

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 49	€ 108	€ 185
Beschikbaar na restpakket	€ -28	€ -35 <i>armoedeval</i>	€ 25

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 117 (+ € 68)	€ 178 (+ € 70)	€ 274 (+ € 89)
Beschikbaar na restpakket	€ 37 (+ € 65)	€ 99 (+ € 134) <i>armoedeval niet meer aanwezig</i>	€ 112 (+ € 87)

b. Alleenstaande oudere

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 224	€ 254	€ 348
Beschikbaar na restpakket	€ 147	€ 133 <i>armoedeval</i>	€ 210

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 296 (+ € 72)	€ 312 (+ € 58)	€ 416 (+ € 68)
Beschikbaar na restpakket	€ 221 (+ € 74)	€ 237 (+ € 104) <i>armoedeval niet meer aanwezig</i>	€ 282 (+ € 72)

c. Alleenstaande, 2 kinderen 1 & 3 jaar

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 241	€ 342	€ 390
Beschikbaar na restpakket	€ 84	€ 118	€ 150

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 373 (+ € 132)	€ 427 (+ € 85)	€ 443 (+ € 53)
Beschikbaar na restpakket	€ 214 (+ € 130)	€ 268 (+ € 150)	€ 203 (+ € 53) <i>armoedeval</i>

d. Alleenstaande, 2 kinderen 12 & 15 jaar

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 121	€ 179	€ 220
Beschikbaar na restpakket	€ -77	€ -85 <i>armoedeval</i>	€ -94

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 242 (+ € 121)	€ 287 (+ € 108)	€ 365 (+ € 145)
Beschikbaar na restpakket	€ 45 (+ € 122)	€ 90 (+ € 175) <i>armoedeval niet meer aanwezig</i>	€ 53 (+ € 147) <i>armoedeval</i>

e. Paar zonder kinderen

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 42	€ 119	€ 161
Beschikbaar na restpakket	€ -78	€ -67	€ -58

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 149 (+ € 107)	€ 235 (+ € 116)	€ 310 (+ € 149)
Beschikbaar na restpakket	€ 30 (+ € 108)	€ 116 (+ € 183)	€ 92 (+ € 150) <i>armoedeval</i>

f. Ouder paar zonder kinderen

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 251	€ 270	€ 368
Beschikbaar na restpakket	€ 131	€ 106 <i>armoedeval</i>	€ 171

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 363 (+ € 112)	€ 358 (+ € 88) <i>armoedeval</i>	€ 478 (+ € 110)
Beschikbaar na restpakket	€ 254 (+ € 123)	€ 249 (+ € 143) <i>armoedeval</i>	€ 292 (+ € 121)

g. Paar, 2 kinderen 1 & 3 jaar

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 71	€ 152	€ 183
Beschikbaar na restpakket	€ -130	€ -114	€ -117 <i>armoedeval</i>

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 234 (+ € 163)	€ 320 (+ € 168)	€ 382 (+€ 199)
Beschikbaar na restpakket	€ 36 (+ € 166)	€ 122 (+ € 236)	€ 86 (+ € 203) <i>armoedeval</i>

h. Paar, 2 kinderen 12 & 15 jaar

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ -31	€ 44	€ 33
Beschikbaar na restpakket	€ -271	€ -262	€ -341

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 124 (+ € 155)	€ 210 (+ € 166)	€ 255
Beschikbaar na restpakket	€ -113 (+ € 158)	€ -27 (+ € 235)	€ -113 (+ € 228) <i>armoedeval</i>

i. Alleenstaande met zorgvraag

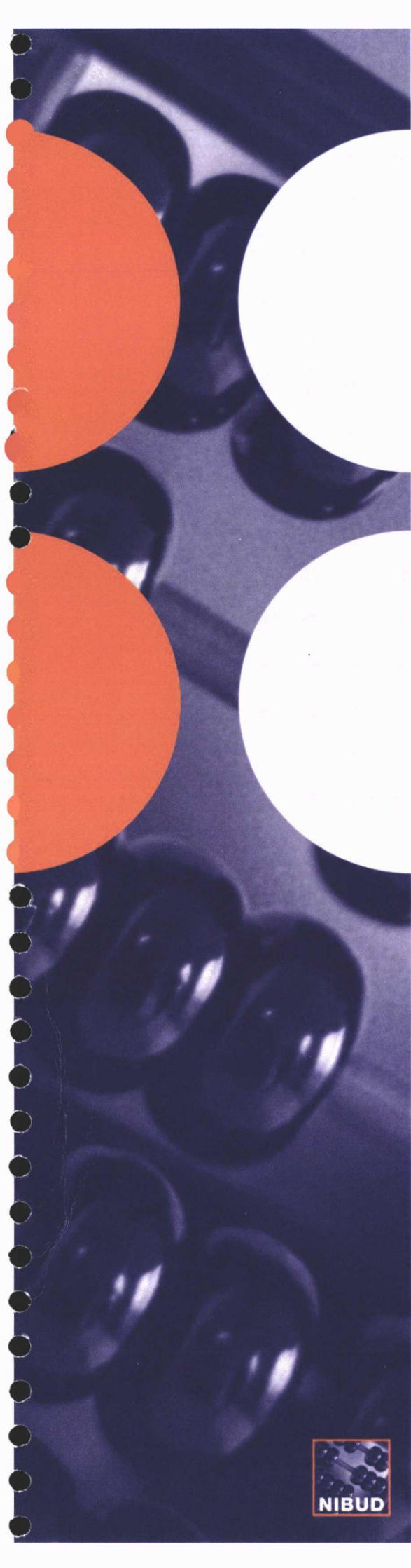
2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ -59	€ 15	€ 52
Beschikbaar na restpakket	€ -137	€ -128	€ -108

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 79 (+ € 138)	€ 140 (+ € 125)	€ 236 (+ € 184)
Beschikbaar na restpakket	€ -1 (+ € 136)	€ 61 (+ € 189)	€ 74 (+ € 182)

j. Alleenstaande oudere met zorgvraag

2015	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 108	€ 150	€ 208
Beschikbaar na restpakket	€ 31	€ 29 <i>armoedeval</i>	€ 70

2017	100%	110%	120%
Beschikbaar na basispakket	€ 183 (+ € 75)	€ 204 (+ € 54)	€ 293 (+ € 85)
Beschikbaar na restpakket	€ 108 (+ € 77)	€ 130 (+ € 101) <i>armoedeval niet meer aanwezig</i>	€ 159 (+ € 89)

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2017

De invloed van landelijke en gemeentelijke
maatregelen op de financiële positie van
inwoners met lage inkomens

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2017

De invloed van landelijke en gemeentelijke
maatregelen op de financiële positie
van inwoners met lage inkomens

Voorwoord

Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) is een onafhankelijke stichting. Het Nibud heeft tot doel particuliere huishoudens inzicht te laten verkrijgen in hun inkomsten en uitgaven, en vaardigheid aan te leren om planmatig met geld om te gaan. Het Nibud probeert dit doel te bereiken door rechtstreeks voorlichting te geven, zowel via de massamedia als via eigen brochures over diverse budgetonderwerpen, zoals kostgeld en alimentatie.

Daarnaast wil het Nibud hetzelfde doel bereiken via professionals die zich bezighouden met vormen van financiële advisering en voorlichting. Dit zijn functionarissen uit zowel de maatschappelijke hulp- en dienstverlening als het financieel bedrijfsleven, en sectoren van het onderwijs. Het Nibud ondersteunt deze groepen met eigen publicaties (Budgethandboek, Prijzengids, Rekenprogramma's) en door deskundigheidsbevordering in de vorm van opleidingen en trainingen.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Barneveld. Met dit onderzoek wil de gemeente Barneveld zicht krijgen op de effecten van het (gemeentelijk) minimabeleid op de begroting van huishoudens met lage inkomens.

Utrecht, september 2017

Inhoud

Voorwoord	5
1. Inleiding	9
1.1 Centrale vraag	9
1.2 Kern minima-effectrapportage	9
1.3 Leeswijzer	11
2. Onderzoeksmethode: begrotingen	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Basispakket & restpakket	13
2.3 Uitgavensoorten	15
2.4 Inkomsten	16
2.5 De begrotingen	16
3. Minimabeleid	17
3.1 Landelijk minimabeleid	17
3.2 Lokaal minimabeleid	17
3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid	17
3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	18
3.2.3 Computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen	19
3.2.4 Vergoeding schoolkosten	19
3.2.5 Sport- en cultuurregeling	19
3.2.6 Vergoeding zwemlessen en zomerzwemabonnement	20
3.2.7 Individuele inkomenstoeslag	21
3.2.8 Kinderopvang en peuterspeelzaal	21
3.2.9 Individuele bijzondere bijstand	22
3.3 Huishoudens met een zorgvraag	23
3.3.1 Collectieve zorgverzekering	23
3.3.2 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	24
3.3.3 Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag	24
4. Resultaten	29
4.1 Huishoudsamenstelling	29
4.1.1 Voor invulling van het restpakket	29
4.1.2 Na invulling van het restpakket	29
4.2 Inkomensniveau	33
4.2.1 Voor invulling van het restpakket	33

4.2.2	Na invulling van het restpakket	34
4.2.3	Individuele inkomenstoelage	34
5.	Conclusies en aanbevelingen	37
5.1	Algemeen	37
5.2	Regelingen	38
5.3	Aandachtspunten	42
Bijlage 1: Begrotingen		45
Bijlage 2: Inkomsten		57
Bijlage 3: Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven		59
Bijlage 4: Verantwoording uitgaven		61

1. Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen en / of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Barneveld?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

Het doel van een minima-effectrapportage is inzicht te geven in de koopkracht van de armste groepen in de gemeente en in de effecten van landelijke en gemeentelijke maatregelen daarop. De resultaten van de effectrapportage kunnen als basis dienen voor de verdere ontwikkeling van het minimabeleid van de gemeente Barneveld.

1.2 Kern minima-effectrapportage

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de koopkracht inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Barneveld is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

1. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd;
2. Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd);
3. Een alleenstaande ouder met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar);
4. Een alleenstaande ouder met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar);
5. Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd zonder kinderen;
6. Een ouder paar (AOW-gerechtigd) zonder kinderen;
7. Een paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar);
8. Een paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar);
9. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met zorgvraag;
10. Een oudere alleenstaande (AOW-gerechtigd) met zorgvraag.

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de koopkracht van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus.

Voor elk van de tien huishoudens worden berekeningen gemaakt bij de volgende inkomens:

- netto minimum inkomen (norm Participatiewet of AOW);
- 110 procent van het netto minimum inkomen;
- 120 procent van het netto minimum inkomen;

Onder netto minimum inkomen verstaan we het toepasselijk minimum inkomen voor een specifiek type huishouden. Voor een alleenstaande onder de AOW-leeftijd is dit gelijk aan 70 procent van het wettelijk minimumloon. Voor een alleenstaande vanaf de AOW-leeftijd is dit gelijk aan de hoogte van de AOW. Bij 110 en 120 procent van het netto minimum inkomen vermenigvuldigen we de toepasselijke bijstandsnorm met respectievelijk 1,1 en 1,2.

Het kan voorkomen dat een huishouden met een inkomen op 110 procent van het minimum hiervan minder overhoudt dan een huishouden op 100 procent van het minimum, omdat de eerste groep huishoudens buiten de regelingen voor financiële ondersteuning valt. Dit rapport maakt dit effect, de armoedeval, inzichtelijk.

Bij huishoudens boven de AOW-leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat zij gewoonlijk niet uitstromen van een uitkering naar betaald werk. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen. Voor het gemak wordt dit ook als armoedeval aangemerkt.

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. In de vorige minima-effectrapportage (2015) is gerekend met een huur van 427 euro voor een één- of tweepersoonshuishouden en 506 euro voor huishoudens met drie personen of meer. Dit zijn de CBS-huren uit een eerdere minima-effectrapportage (2013) verhoogd met de gemiddelde huurverhoging voor lagere inkomens. Voor deze minima-effectrapportage is ervoor gekozen om deze huurprijzen verder te indexeren. Er wordt alleen geïndexeerd voor het jaar 2016, aangezien het op dit moment nog onbekend is hoe groot de huurverhoging voor 2017 zal zijn. De gemiddelde huurverhoging voor lagere inkomens bedroeg 1,8 procent in 2016¹. De huurprijzen in dit onderzoek komen hiermee op 435

¹ Analyse van het huurbeleid van verhuurders 2016 (Companen). We gaan uit van de huurstijging van toegelaten instellingen. Dit is een lagere huurstijging dan bij de niet-commerciële verhuurders (2,0%) en de commerciële verhuurders (2,8%).

euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 515 euro voor
meerpersoonshuishoudens.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 gaat in op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de lokale inkomensondersteunende regelingen die worden doorberekend in deze effectrapportage. Vervolgens geeft hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten. In hoofdstuk 5 staan de conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2. Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van **begrotingen**. Uit deze begrotingen zijn de **inkomsten en uitgaven** van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor tien verschillende huishoudtypen op drie verschillende inkomensniveaus. Hierbij gaan we ervan uit dat huishoudens in een huurwoning leven.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn **gemiddelden**; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter vaak voor onder mensen met lage inkomens.

Alle begrotingen zijn **maandbegrotingen**, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

De uitgavenkant vullen we in volgens de methode van het basispakket en het restpakket.

2.2 Basispakket & restpakket

- Het **basispakket**: alle uitgaven die als noodzakelijk kunnen worden beschouwd.
- Het **restpakket**: het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan is bestemd voor de meer vrije bestedingen. De uitgaven in het restpakket worden in twee delen gesplitst: de uitgaven voor **sociale participatie** en de **overige uitgaven**.

In bijlage 4 staan de uitgangspunten en de samenstelling van het basis- en het restpakket beschreven. Het basispakket en het restpakket zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid.

De kosten van het restpakket nemen toe naarmate het inkomen stijgt. In de eerste plaats komt dit door hogere reiskosten. Iemand met een inkomen (net) boven het sociaal minimum zal een laagbetaalde baan hebben en kosten voor woon-werkverkeer maken. Soms worden deze kosten door de werkgever vergoed, maar in deze rapportage wordt daar niet van uitgegaan. In de gemeente Barneveld is een reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer mogelijk voor huishoudens tot een inkomensniveau van 110 procent.

Bovendien worden de kosten voor participatie verminderd met het bedrag dat de gemeente hiervoor beschikbaar stelt. Voor de gemeente Barneveld gaat het om de sport- en cultuurregeling. Deze vergoedingen worden verstrekt tot een inkomensniveau van 110 procent. Boven dit inkomensniveau vervallen de bijdragen, waardoor de kosten van participatie hoger uitvallen en het restpakket dus duurder wordt.

Naast de uitgaven zoals gespecificeerd in het pakket van sociale participatie kunnen nog allerlei overige uitgaven als voorbeeld in het restpakket worden opgenomen. In dit onderzoek zijn dat:

- de kosten voor woon-werkverkeer (gebaseerd op een twee-sterrenabonnement en jaarlijks geïndexeerd);
- zakgeld voor de kinderen (bedragen zijn gebaseerd op regulier onderzoek van het Nibud).

De kosten voor een huisdier (inclusief hondenbelasting) is in dit onderzoek niet meegerekend.

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon **onontkoombaar** zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is individuele bijzondere bijstand mogelijk. Individuele bijzondere bijstand is het vangnet door dergelijke kostenposten, maar is niet in de begrotingen opgenomen, omdat dit afhankelijk is van de persoonlijke situatie.

2.3 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

VASTE LASTEN

- Dit zijn periodiek terugkerende uitgaven, waarbij het bedrag veelal elke periode hetzelfde is. Vaak is er een contract afgesloten voor deze uitgaven.

RESERVERINGSUITGAVEN

- Dit zijn uitgaven die niet iedere maand terugkomen. De bedragen voor de verschillende reserveringsuitgaven zou een huishouden in principe maandelijks opzij moeten zetten om deze onregelmatige uitgaven direct te kunnen betalen.

HUISHOUDELIJKE UITGAVEN

- Dit zijn regelmatig terugkerende uitgaven, waarvan het bedrag per keer (per aankoopbeurt) verschilt.

De kaders hieronder geven weer welke uitgavenposten onder elk van de categorieën (vaste lasten, reserveringsuitgaven, huishoudelijke uitgaven) vallen.

Vaste lasten

Huur
Energie
Gas
Elektriciteit
Water
Gemeentelijke heffingen
Waterschapsheffingen
Telefoon, televisie, internet
Verzekeringen
Zorgverzekering: basis
Zorgverzekering: aanvullend
Overige verzekeringen
Onderwijs
Kinderopvang
Bankkosten
Vervoer

Reserveringsuitgaven

Kleding en schoenen
Inventaris
Onderhoud huis en tuin
Eigen risico
Eigen bijdragen,
zelfzorgmedicijnen

Huishoudelijke uitgaven

Voeding
Was- en schoonmaakmiddelen
Persoonlijke verzorging
Huishoudelijke dienstverlening

In deze rapportage wordt gerekend met **minimale bedragen** die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Het bestedingspatroon van een huishoudens wordt dus gelijk gehouden wanneer het inkomen toeneemt. In de praktijk zal het bestedingspatroon vaak meestijgen met het inkomen. Echter, voor de vergelijkbaarheid, én omdat het gaat om inkomens die niet ver boven het minimum liggen, wordt hier toch hetzelfde bestedingspatroon aangehouden als bij de inkomens op bijstandsniveau.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van **lokale tarieven**. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

2.4 Inkomsten

In deze rapportage worden op drie inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110 procent en 120 procent van het netto minimuminkomen. Met bijstandsniveau wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 lid 1 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Hoe deze regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 1.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle regelingen die op hen van toepassing zijn.

In bijlage 2 staat aanvullende informatie over de gekozen uitgangspunten bij de inkomens.

2.5 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 1.

3. Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod. Per regeling wordt een korte beschrijving gegeven van de belangrijkste kenmerken en voorwaarden.

3.1 Landelijk minimabeleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting en de [alleenstaande] ouderenkorting), landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget) en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Barneveld voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Barneveld kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Voor hondenbelasting is in de gemeente Barneveld geen kwijtschelding mogelijk. De gemeente toetst bij het vaststellen van de kwijtschelding aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Dat wil zeggen dat afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen hierboven wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies. Daarnaast wordt bij de berekening van de kwijtschelding ook rekening gehouden met de kosten van kinderopvang, mits de opvang is opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LKR) en er ook kinderopvangtoeslag over wordt verleend vanuit de Belastingdienst.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing ingezetenen. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap, net zoals de gemeente, de norm van 100 procent van de toepasselijke norm.

De kwijschelding van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt apart berekend.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Daarom biedt de gemeente Barneveld inwoners met een laag inkomen een collectieve zorgverzekering aan.

Voor mensen met een laag inkomen heeft de gemeente speciale afspraken gemaakt met zorgverzekeraar Menzis. Met een collectieve zorgverzekering bij Menzis (via de gemeente) krijgt de inwoner recht op een pakket van aanvullende voorzieningen en zorgvergoedingen. Inwoners met een inkomen tot maximaal 130 procent van de bijstandsnorm komen in aanmerking voor de collectieve zorgverzekering. De gemeente houdt hierbij geen rekening met vermogen en biedt voor alle pakketten een collectiviteitskorting van 6 procent op de basisverzekering en 9 procent op de aanvullende (tand)verzekering. Daarnaast is er een gemeentelijke bijdrage van 20 euro². Deelnemers kunnen bij uitstroom tot een inkomen van maximaal 150 procent van de toepasselijke bijstandsnorm gebruik blijven maken van de verzekering en de korting; zij ontvangen dan niet langer de gemeentelijke bijdrage.

In de begrotingen (zie bijlage 1) rekenen we met het pakket *GarantVerzorgd2*. Een alternatief is om te rekenen met het pakket *GarantVerzorgd1*. Binnen dit onderzoek is voor *GarantVerzorgd2* gekozen, omdat hiermee de (financieel) meest ongunstige situatie wordt weergegeven en de gemeente zicht krijgt op de situatie van huishoudens die zich uitgebreider (moeten) verzekeren. Binnen de gemeente zijn de gebruikersgroepen van *GarantVerzorgd1* en *GarantVerzorgd2* even groot.

De premie voor *GarantVerzorgd2* bedraagt 128,22 euro per maand. In dit bedrag zijn de collectiviteitskorting en de gemeentelijke bijdrage al verrekend. Tandverzorging is ook in het pakket inbegrepen. De kosten voor de zorgverzekering zijn opgenomen onder de post "zorgverzekering basis en aanvullend". De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten. Daarnaast is een bedrag voor het eigen risico opgenomen onder de reserveringsuitgaven. We gaan ervan uit dat huishoudens met een laag inkomen hiervoor moeten reserveren, omdat zij dit bedrag (mocht dit onverwachts nodig zijn), niet 'op de plank zullen hebben liggen'. We rekenen met een bedrag van 20 euro, het gemiddelde eigen risico in 2016.

² Bij het pakket *GarantVerzorgd3* draagt de gemeente nog eens 30 euro extra bij voor de herverzekering van het eigen risico (50 euro per maand in totaal). Dit pakket gebruiken we voor huishoudens met een zorgvraag (zie paragraaf 3.3).

3.2.3 Computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen

Voor elk gezin met kinderen tussen 8 en 15 jaar stelt de gemeente Barneveld elke 5 jaar een computer met printer beschikbaar. Het inkomen van het huishouden mag niet hoger dan 110 procent van de bijstandsnorm zijn en het vermogen mag niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen.

De regeling wordt in natura verstrekt. Het gezin mag zelf een laptop/desktop en printer uitkiezen met een waarde van maximaal 500 euro. Hieraan worden minimum eisen gesteld. Deze regeling wordt verrekend met de post "Inventaris".

3.2.4 Vergoeding schoolkosten

Voor huishoudens met schoolgaande kinderen tot en met 15 jaar stelt de gemeente vergoedingen beschikbaar voor de schoolkosten. Het inkomen van het huishouden mag niet hoger dan 120 procent van de bijstandsnorm zijn en het vermogen mag niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen. Ook gezinnen waarvan de ouders in een minnelijk of wettelijk schuldentrajec zitten komen hiervoor in aanmerking.

De gemeente stelt de volgende bijdragen beschikbaar:

- 50 euro per schooljaar bij kinderen in het primair onderwijs (25 euro wanneer dit halverwege het schooljaar wordt aangevraagd);
- Eenmalig 200 euro per schooljaar bij kinderen die de overstap maken van primair naar voortgezet onderwijs (100 euro wanneer dit halverwege het schooljaar wordt aangevraagd);
- Voor de drie leerjaren volgend op de overstap naar het voortgezet onderwijs 125 euro per schooljaar bij kinderen in het voortgezet onderwijs (67,50 euro wanneer dit halverwege het schooljaar wordt aangevraagd).

Voor de huishoudens met kinderen van 12 en 15 jaar gaan we ervan uit dat de 12-jarige een overstap maakt naar het voortgezet onderwijs. Deze huishoudens ontvangen hiervoor de eenmalige jaarlijkse vergoeding van 200 euro. Daarnaast ontvangen deze huishoudens voor de 15-jarige de jaarlijkse vergoeding van 125 euro. Deze vergoedingen worden verrekend met de post "Onderwijs".

3.2.5 Sport- en cultuurregeling

De gemeente Barneveld komt huishoudens met een laag inkomen financieel tegemoet in de kosten voor sport en cultuur.

De regeling is bedoeld voor kinderen tussen de 5 en 18 jaar en volwassenen. Het inkomen van het huishouden mag niet hoger dan 110 procent van de bijstandsnorm zijn en het

vermogen mag niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen. Ook gezinnen waarvan de ouders in een minnelijk of wettelijk schuldentraject zitten komen hiervoor in aanmerking.

Het betreft een in natura regeling. Er moet worden gekozen uit een sportactiviteit, culturele activiteit of fitness:

- Met betrekking tot sport vergoedt de gemeente de basiscontributie bij veel voorkomende sportactiviteiten. Voorwaarde is dat deze activiteiten bij een vereniging in Barneveld plaatsvinden;
- Wanneer wordt gekozen voor fitness vergoedt de gemeente maximaal 215 euro per jaar;
- De contributie voor activiteiten op het gebied van muziek, zang, dans en theater wordt vergoed tot een maximum van 215 per jaar. Daarnaast kan voor kinderen (5 tot 18 jaar) het gehele lesgeld van de muziekschool Barneveld vergoed worden. Voor volwassenen wordt dit lesgeld vergoed tot een maximum van 350 euro per jaar.

Deze aspecten worden in onze berekeningen verrekend met de post "sociale participatie". Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Hierin staan ook bedragen voor uitgaven aan contributies en abonnementen. Deze uitgaven (16,50 euro per persoon) zijn op nul gesteld voor inwoners die gebruik kunnen maken van de sport- en cultuurregeling.

Daarnaast biedt de gemeente Barneveld binnen de sport- en cultuurregeling aanvullende vergoedingen:

- Kinderen van 5 tot 18 jaar krijgen 50 euro per jaar vergoed voor sportkleding en artikelen.
- Volwassen krijgen 25 euro per jaar vergoed voor sportkleding en artikelen.

Dit is verrekend met de post "Kleding".

3.2.6 Vergoeding zwemlessen en zomerzwemabonnement

Voor zwemles (naar diploma A) kunnen inwoners met een laag inkomen een vergoeding van de gemeente Barneveld krijgen. De kosten voor het zomerzwemabonnement voor één van de zwembaden in de gemeente Barneveld kunnen ook vergoed worden.

Omdat in de begrotingen wordt uitgegaan van het lidmaatschap van één (sport)vereniging per persoon, wordt ook de contributie van slechts één sport of

activiteit in mindering gebracht. Hiervoor rekenen we in dit onderzoek met de vergoedingen vanuit de sport- en cultuurregeling. Echter, in de praktijk is het mogelijk om met de gemeentelijke vergoedingen aan meerdere activiteiten deel te nemen. Een kind kan bijvoorbeeld lid zijn van een voetbalvereniging én zwemlessen volgen. Dit stapelingseffect is niet direct uit de begrotingen af te lezen, maar moet in deze rapportage wel genoemd worden.

3.2.7 Individuele inkomenstoeslag

De individuele inkomenstoeslag in de gemeente Barneveld is bedoeld voor inwoners:

- tussen de 21 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd;
- die geen scholier of student zijn;
- die gedurende een periode van drie jaar over een inkomen beschikken dat gemiddeld niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm;
- die zich voldoende hebben ingespannen om aan het werk te komen;
- die een vermogen hebben dat niet hoger is dan de voor hen van toepassing zijnde vermogensvrijlating.

De hoogte van de individuele inkomenstoeslag is afhankelijk van het type huishouden en de hoogte van het inkomen. In onderstaande tabel staat een overzicht.

	Inkomen tot 100%	Inkomen tussen 100 – 110%
Alleenstaande zonder kinderen	€ 350	€ 175
Alleenstaande ouder (kind(eren) jonger dan 12 jaar)	€ 450	€ 225
Alleenstaande ouder (kind(eren) ouder dan 12 jaar)	€ 500	€ 250
Paar zonder kinderen	€ 500	€ 250
Paar (kind(eren) jonger dan 12 jaar)	€ 600	€ 300
Paar (kind(eren) ouder dan 12 jaar)	€ 650	€ 325

Bij de resultaten van deze rapportage wordt een vergelijking gemaakt tussen huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag en huishoudens die hier geen recht op hebben.

3.2.8 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen ouders van kinderen tot twaalf jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten.

Alleenstaande ouders met een inkomen boven bijstandsniveau zullen enkele dagen per week werken en gebruik maken van de kinderopvang. Bij 110 procent van het minimuminkomen wordt gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 procent wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering hoeft geen gebruik van de kinderopvang te maken. Wel wordt ervan uitgegaan dat twee dagdelen per week gebruik wordt gemaakt van de peuterspeelzaal. Ook paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan een van beide partners werkt (met een inkomen van 110 en 120 procent van de norm), zullen geen gebruik maken van de kinderopvang, maar van de peuterspeelzaal.

Vanaf 1 januari 2018 zal de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven worden ingevoerd. Er zal dan geen verschil zijn tussen ouders die beide werken of waarvan één partner werkt; het inkomen is dan leidend. De tarieven voor de peuterspeelzaal worden gelijk gesteld aan de tarieven voor de kinderopvang. Ook is dan kinderopvangtoeslag mogelijk voor de peuterspeelzaal. In overleg met de gemeente Barneveld gaan wij in dit onderzoek uit van de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven aangezien dit al over enkele maanden in gaat. Voor kinderen van alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering en kinderen van paren op alle inkomensniveaus rekenen we met twee dagdelen peuterspeelzaal per week (8 uur per week). Bij de doorrekening hiervan gaan we uit van het landelijke maximale uurtarief voor de kinderopvang en de bijbehorende kinderopvangtoeslag.

De kosten voor kinderopvang en de peuterspeelzaal zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "kinderopvang". De kinderopvangtoeslag die de betreffende huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.2.9 Individuele bijzondere bijstand

De gemeente Barneveld verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor het inkomen dat boven dit percentage komt, hanteert de gemeente Barneveld de volgende draagkrachtsystematiek:

- bij inkomsten tussen de 100 procent en 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht 50 procent van het meerincome boven de toepasselijke bijstandsnorm;

- bij inkomsten die meer bedragen dan 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht daarnaast 100 procent van het meerinkomen boven de 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

In het bijzonder verstrekt de gemeente Barneveld individuele bijzondere bijstand voor reiskosten van woon-werkverkeer voor huishoudens tot een inkomensniveau van 110 procent. Deze individuele bijzondere bijstand kan worden verstrekt als de bestemming is gelegen buiten de gemeente Barneveld (maar binnen Nederland) en de reisafstand enkele reis tussen het hoofdverblijf en de bestemming 7 kilometer of meer bedraagt. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt vastgesteld op basis van het OV-tarief voor de kortste route of een vergoeding van 19 cent per kilometer voor de kortste route als geen gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer.

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Hiervan uitgezonderd zijn de reiskosten van woon-werkverkeer, omdat deze kosten specifiek in de begroting van de voorbeeldhuishoudens zijn meegenomen. Daarnaast wordt de individuele bijzondere bijstand ook meegenomen bij de huishoudtypen met een zorgvraag. Bij deze huishoudtypen gaan we uit van een aantal veronderstellingen (zie ook paragraaf 3.3). Indien voor een of meer van deze voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting. Overige verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand worden, net als bij de andere huishoudtypen, niet meegenomen.

3.3 Huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek worden tevens twee huishoudens met een zorgvraag onderzocht: een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd en een alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd. Hieronder wordt dieper ingegaan op de regelingen van de gemeente Barneveld voor huishoudens met een zorgvraag. Daarna wordt het profiel van deze huishoudtypen nader omschreven en wordt bekeken wat het effect hiervan is op de maandbegroting van deze huishoudens.

3.3.1 Collectieve zorgverzekering

Zoals in paragraaf 3.2.2 staat beschreven, kent de gemeente Barneveld een uitgebreide collectieve zorgverzekering waar huishoudens veel profijt van kunnen hebben. Voor huishoudens met extra zorgkosten rekenen we met het pakket *GarantVerzorgd3*. Dit is het pakket met de meest uitgebreide dekking. Bij dit pakket draagt de gemeente – naast

de collectiviteitskorting en gemeentelijke bijdrage – nog eens 30 euro extra bij voor de herverzekering van het eigen risico. Hoewel de premie voor *GarantVerzorgd3* hoger is dan de premie voor *GarantVerzorgd2*, is *GarantVerzorgd3* voor huishoudens met extra zorgkosten toch voordeliger. De extra premiekosten bij *GarantVerzorgd3* zijn uiteindelijk kleiner dan de voordelen van de herverzekering van het eigen risico. We gaan ervan uit dat zorghuishoudens het volledige eigen risico opmaken.

De premie voor *GarantVerzorgd3* bedraagt 151,22 per maand. In dit bedrag zijn de collectiviteitskorting, de gemeentelijke bijdrage en de bijdrage voor de herverzekering van het eigen risico al verrekend. Tandverzorging is ook in het pakket inbegrepen.

Via dit pakket wordt onder meer de eigen bijdrage voor geïndiceerde Wmo-voorzieningen vergoed (tot een bedrag van 400 euro per jaar).

3.3.2 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen een zo normaal mogelijk dagelijks leven kunnen leiden. De gemeente bekijkt of hulp nodig is en waarmee iemand het beste is geholpen. Iedere gemeente regelt dit op zijn eigen manier.

Naast algemene taken, zoals het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente, heeft de Wmo de volgende taken:

- ondersteuning van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving, bijvoorbeeld begeleiding, zinvolle daginvulling, huishoudelijke verzorging, woningaanpassing, vervoer of een rolstoel;
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, bijvoorbeeld door trainingen, of ondersteuning in geval de mantelzorger ziek is.

3.3.3 Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag

Om de begrotingen voor huishoudens met een zorgvraag op te stellen, moeten zogenoemde zorgprofielen worden opgesteld. Dan kan bepaald worden wat voor deze huishoudens de extra kosten zijn, en welke vergoedingen daar tegenover staan. De profielen zijn opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(In)³.

³ Ieder(In) is een vereniging die zich voornamelijk bezig houdt met de belangenbehartiging van chronisch zieken en gehandicapten (de voormalige CG-Raad).

Het profiel voor de alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd ziet er als volgt uit:

- Stofwisselingsziekte
- Longproblemen
- Hoog medicijngebruik (deels eigen bijdrage voor betalen)
- Rolstoelgebonden
- 2 uur huishoudelijke verzorging per week
- 12 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde WC)
- Personenalarmering
- Gebruik belbus / collectief vervoer

Voor de alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd geldt het volgende zorgprofiel:

- Hartklachten
- Natriumbeperkt dieet
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Een medicijn dat door (aanvullend) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde wc)

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de beide alleenstaanden met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

- De **huishoudelijke verzorging** is in de gemeente Barneveld een algemene voorziening. Hiervoor betaalt de inwoner een inkomensafhankelijke eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage ligt voor de huishoudens met een zorgvraag op 18,96 euro per maand. Voor een alleenstaande oudere met een inkomen op 120 procent van het sociaal minimum ligt dit bedrag iets hoger, namelijk op 20,94 euro per maand. De

extra kosten voor huishoudelijke verzorging zijn opgenomen onder de post “eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen”.

- De **persoonlijke verzorging** en **verpleging** vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hiervoor komen er dus geen extra kosten bij.
- Het huishouden met een zorgvraag maakt gebruik van **collectief vraagafhankelijk vervoer**. De eigen bijdrage voor collectief vervoer in de gemeente Barneveld voor reizigers met een indicatie bedraagt 0,70 euro instaptarief en daarna 0,14 euro per kilometer. Bij meer dan 25 kilometer reizen betaalt de reiziger 1,75 euro per extra kilometer. We gaan in deze rapportage uit van vier ritten per maand van 10 kilometer enkele reis. Dit komt neer op een bedrag van 16,80 euro per maand. Verder gaan we ervan uit dat er geen gebruik wordt gemaakt van de fiets; deze kosten (5,50 euro per maand) zijn daarom uit de begroting gehaald. De extra vervoerskosten zijn opgenomen onder de post “vervoer”.
- De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. De kosten voor een warme maaltijd, besteld bij De Hervormde Diaconie Barneveld, stichting Maaltijd aan Huis en Welzijn Barneveld, bedragen gemiddeld 5,85 euro per maaltijd. Voor de maaltijdvoorziening is geen bijzondere bijstand mogelijk. In de begrotingen worden dus de meerkosten voor de maaltijdvoorziening opgenomen. Volgens de Nibud Prijzengids kost een warme maaltijd voor personen van 70 jaar en ouder 2,17 euro per persoon. Uitgaande van vijf maaltijden per week, zijn de meerkosten 79,73 euro per maand voor de alleenstaande oudere. De meerkosten voor de maaltijdvoorziening van de alleenstaande oudere met een zorgvraag zijn in de begrotingen opgenomen onder de post “voeding”.
- Voor de extra **waskosten** in verband met incontinentie gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op 8,25 euro per maand. In de uiterste situaties waarin de kosten hoger dan gebruikelijk zijn of de zorgverzekering niet voldoende passend en toereikend is, kan er in de gemeente Barneveld bijzondere bijstand verstrekt worden voor bewassingskosten. De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Bij inkomsten tussen de 100 procent en 110 procent van de bijstandsnorm bedraagt de draagkracht 50 procent van het meerinkomen. De meerkosten voor een alleenstaande oudere met een inkomen boven 100 procent van het sociaal minimum zijn opgenomen onder de post “was- en schoonmaakmiddelen”.

- Voor de extra kosten van **medicijnen** rekenen we 200 euro op jaarbasis. Dit bedrag is door het Nibud en Ieder(in) vastgesteld in eerder onderzoek⁴. De kosten worden verrekend met de uitgavenpost "eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen".
- Woningaanpassingen kunnen vanuit de Wmo worden toegekend. De kosten worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage. Het CAK berekent aan de hand van het inkomen en vermogen wat dan de eigen bijdrage wordt en de periode waarover men moet betalen. De eigen bijdrage is afhankelijk van het bijdrageplichtige inkomen, leeftijd en huwelijks staat. De minimale eigen bijdrage bedraagt 17,50 euro per vier weken (19 euro per maand). De additionele kosten bedragen 12,5 procent van het inkomen boven een bepaald drempelinkomen. Voor alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd ligt het drempelbedrag op 22.632 euro per jaar, alleenstaande AOW-gerechtigden hebben een drempelbedrag van 17.033 euro per jaar. Alle eigen bijdragen voor de Wmo worden vergoed via de collectieve zorgverzekering tot een bedrag van 400 euro per jaar. De jaarlijkse eigen bijdrage ligt voor de huishoudens met een zorgvraag onder de 400 euro. Daarom worden voor de huishoudens met een zorgvraag, die in aanmerking komen voor de collectieve zorgverzekering, geen kosten voor woningaanpassingen in de begroting opgenomen.
- De kosten voor de personenalarmering worden vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering. Hiervoor komen in de begrotingen dus geen kosten bij.

De bovenstaande kosten en bijbehorende vergoedingen hebben betrekking op de zorgprofielen die als uitgangspunt voor deze minima-effectrapportage zijn gekozen. Uiteraard zal het zorgprofiel per individu verschillend zijn en daarmee zullen er dus ook verschillende kosten zijn.

In de gehanteerde zorgprofielen wordt bijvoorbeeld uitgegaan van een eigen bijdrage voor woningaanpassingen. Echter, ook bijvoorbeeld dagbesteding valt onder de Wmo en ook hiervoor is een eigen bijdrage verschuldigd. Dit is niet in de begrotingen meegenomen, omdat de gekozen zorgprofielen hier niet om vragen.

⁴ Koopkrachtberekeningen voor huishoudens met extra zorgkosten naar aanleiding van de Miljoenennota 2012, <http://www.nibud.nl/beroepsmatig/1146-2/>

4. Resultaten

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek. Eerst komen de verschillen tussen de huishoudtypen in de gemeente Barneveld aan bod. Vervolgens worden de verschillende inkomensniveaus met elkaar vergeleken.

Een en ander wordt schematisch weergegeven in tabel 1. Deze tabel geeft een overzicht van de bestedingsruimte die de onderzochte huishoudtypen hebben, nadat zij de uitgaven uit het basispakket en het restpakket hebben gedaan. In de laatste twee kolommen wordt het saldo weergegeven van huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomensvoet.

Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven. Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een rood pijltje.

4.1 Huishoudsamenstelling

4.1.1 Voor invulling van het restpakket

Uit de tweede kolom ('saldo na basispakket') blijkt dat alle onderzochte huishoudens voldoende inkomsten hebben om de noodzakelijke uitgaven uit het basispakket te betalen.

4.1.2 Na invulling van het restpakket

Wanneer ook naar de bestedingen in het restpakket wordt gekeken, krijgen enkele huishoudtypen met tekorten op hun maandbegroting te maken:

Paren met oudere kinderen kunnen op geen van de onderzochte inkomensniveaus zowel het basispakket als het restpakket bekostigen. Daarnaast kunnen alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag op bijstandsniveau het restpakket niet bekostigen.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven

a. Alleenstaande		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	117	€ 37	€ 146	€ 66
110%	€	178	€ 99	€ 193	€ 113
120%	€	274	€ 112	€ 274	€ 112 ↓
b. Alleenstaande oudere		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	296	€ 221		
110%	€	312	€ 237		
120%	€	416	€ 282		
c. Alleenstaande, 2 kinderen 1 & 3 jaar		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	373	€ 214	€ 410	€ 252
110%	€	427	€ 268	€ 445	€ 287
120%	€	443	€ 203 ↓	€ 443 ↓	€ 203 ↓
d. Alleenstaande, 2 kinderen 12 & 15 jaar		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	242	€ 45	€ 283	€ 86
110%	€	287	€ 90	€ 308	€ 111
120%	€	365	€ 53 ↓	€ 365	€ 53 ↓
e. Paar zonder kinderen		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	149	€ 30	€ 191	€ 72
110%	€	235	€ 116	€ 256	€ 137
120%	€	310	€ 92 ↓	€ 310	€ 92 ↓
f. Ouder paar zonder kinderen		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	363	€ 254		
110%	€	358 ↓	€ 249 ↓		
120%	€	478	€ 292		
g. Paar, 2 kinderen 1 & 3 jaar		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	234	€ 36	€ 284	€ 86
110%	€	320	€ 122	€ 345	€ 147
120%	€	382	€ 86 ↓	€ 382	€ 86 ↓
h. Paar, 2 kinderen 12 & 15 jaar		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	124	€ -113	€ 178	€ -59
110%	€	210	€ -27	€ 237	€ 0
120%	€	255	€ -113 ↓	€ 255	€ -113 ↓
i. Alleenstaande met zorgvraag		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	79	€ -1	€ 108	€ 29
110%	€	140	€ 61	€ 155	€ 76
120%	€	236	€ 74	€ 236	€ 74 ↓
j. Alleenstaande oudere met zorgvraag		inclusief inkomenstoelag			
		saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket	saldo na basispakket	saldo na basis- en restpakket
100%	€	183	€ 108		
110%	€	204	€ 130		
120%	€	293	€ 159		

a. Alleenstaande

In Barneveld heeft een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te betalen. Zij houden op bijstandsniveau, na invulling van het restpakket, 37 euro over om vrij te besteden. Op 120 procent van deze norm houden zij 112 euro over.

b. Alleenstaande oudere

Alleenstaanden boven de AOW-gerechtigde leeftijd hebben voldoende bestedingsruimte om alle uitgaven uit zowel het basis- als het restpakket te betalen. Zij houden op bijstandsniveau, na invulling van het restpakket, 221 euro over om vrij te besteden. De AOW-uitkering voor alleenstaanden boven de AOW-gerechtigde leeftijd is hoger dan de bijstand voor alleenstaanden onder de AOW-gerechtigde leeftijd, waardoor deze huishoudens meer ruimte om te besteden hebben.

c. Eenoudergezin met jonge kinderen (1 en 3 jaar)

Ook het eenoudergezin met twee jonge kinderen heeft voldoende inkomsten om naast de uitgaven uit het basispakket, de uitgaven uit het restpakket te kunnen bekostigen.

d. Eenoudergezin met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar)

Net als het eenoudergezin met jongere kinderen heeft het eenoudergezin met oudere kinderen voldoende inkomsten om naast de uitgaven uit het basispakket, de uitgaven uit het restpakket te kunnen bekostigen. Zij houden op bijstandsniveau, na invulling van het restpakket, 45 euro over om vrij te besteden.

Het vrij te besteden bedrag is bij eenoudergezinnen met oudere kinderen aanzienlijk lager dan bij eenoudergezinnen met jongere kinderen (respectievelijk 45 en 214 euro op bijstandsniveau). Dit heeft te maken met het feit dat de kosten voor oudere kinderen over het algemeen hoger zijn dan voor jonge kinderen. Dit geldt bijvoorbeeld voor voeding, kleding, schoolkosten en zakgeld. De hogere kinderbijslag en het kindgebonden budget voor deze leeftijd kunnen dit verschil niet compenseren.

e. Paar zonder kinderen

Ook het paar zonder kinderen heeft voldoende inkomsten om naast de uitgaven uit het basispakket, de uitgaven uit het restpakket te kunnen bekostigen.

f. Ouder paar zonder kinderen

Net als het paar zonder kinderen heeft het ouder paar zonder kinderen voldoende inkomsten om naast de uitgaven uit het basispakket, de uitgaven uit het restpakket te

kunnen bekostigen. Zij houden op bijstandsniveau, na invulling van het restpakket, 254 euro over om vrij te besteden.

Het vrij te besteden bedrag is bij oudere paren zonder kinderen aanzienlijk hoger dan bij paren zonder kinderen (respectievelijk 254 en 30 euro op bijstandsniveau). Dit heeft te maken met het feit dat de AOW-uitkering hoger is dan de bijstand voor inwoners onder de AOW-gerechtigde leeftijd.

g. Paar met twee jonge kinderen (1 en 3 jaar)

Ook het paar met twee jonge kinderen kan de uitgaven uit het restpakket bekostigen. Dit geldt voor alle onderzochte inkomensniveaus.

h. Paar met twee oudere kinderen (12 en 15 jaar)

Het paar met oudere kinderen heeft op alle onderzochte inkomensniveaus genoeg inkomsten om de uitgaven uit het basispakket te bekostigen. Echter, in paragraaf 4.1.2 is al aangegeven dat het paar met oudere kinderen op 100 procent te weinig ruimte heeft om alle uitgaven uit het restpakket te bekostigen. Op bijstandsniveau loopt dit tekort op tot 113 euro. Op 110 procent van de norm is er een tekort van 27 euro en op 120 procent bedraagt het tekort 113 euro. In paragraaf 4.2.2. wordt dieper ingegaan op de oorzaak van de lagere bestedingsruimte op 120 procent.

Een belangrijke oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat een echtpaar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. De hogere bijstandsnorm voor een echtpaar is veelal niet voldoende om deze extra kosten op te vangen. Hier bovenop komen de kosten voor twee oudere kinderen, die hoger liggen dan de uitgaven voor jonge kinderen. Deze combinatie maakt dit huishoudtype financieel zeer kwetsbaar.

i. Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met extra zorgkosten

Zoals in paragraaf 3.3 is aangegeven wijkt de begroting van de alleenstaande met een zorgvraag op diverse punten af van de standaardbegrotingen.

Uiteindelijk heeft dit huishoudtype op bijstandsniveau 38 euro minder te besteden dan de alleenstaande *zonder* zorgkosten. Dit verschil wordt veroorzaakt door de extra kosten aan vervoer, de eigen bijdrage aan medicijnen en de eigen bijdrage aan huishoudelijke hulp. Als gevolg van de extra zorgkosten zien we bij dit huishouden een tekort ontstaan op bijstandsniveau na doorrekening van het restpakket. Het tekort is 1 euro per maand. Dit tekort lijkt misschien niet groot, maar kan weldegelijk een probleem vormen. Het huishouden loopt risico financiële tegenvallers (bijvoorbeeld een kapotte wasmachine) slecht op te kunnen vangen.

Het tekort verdwijnt op 110 procent van de norm; hier ontstaat een vrij te besteden bedrag van 61 euro per maand.

j. Oudere alleenstaande met extra zorgkosten

Ook de oudere alleenstaande met een zorgvraag maakt extra kosten. Ondanks deze zorgkosten blijft het saldo voor de oudere alleenstaande met een zorgvraag positief. Op bijstandsniveau houdt deze alleenstaande, nadat alle bestedingen uit zowel het basis- als het restpakket zijn gedaan, 108 euro per maand over.

Door de gemeentelijke tegemoetkomingen vanuit de collectieve zorgverzekering, de Wmo en (in mindere mate) de bijzondere bijstand worden de extra kosten in verband met een zorgvraag voor een groot deel gecompenseerd. Het verschil in saldo met de oudere alleenstaande zonder zorgkosten is op bijstandsniveau 113 euro. Dit verschil wordt veroorzaakt door de extra kosten aan vervoer, de eigen bijdrage aan huishoudelijke hulp en de extra kosten aan de maaltijdvoorziening.

4.2 Inkomensniveau

Voor elk huishoudtype zijn verschillende inkomensniveaus doorgerekend. Naast het minimum inkomen zijn inkomens op 110 en 120 procent van het netto minimuminkomen gespecificeerd.

Soms leidt een hoger inkomen tot een beperktere bestedingsmogelijkheid. Dit komt doordat landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen, zoals huurtoeslag en kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, er niet op voorhand toe leiden dat een huishouden meer te besteden heeft bij een hoger inkomen. In dat geval is sprake van een armoedeval. Deze situatie ontstaat vaak wanneer huishoudens vanuit een uitkering uitstromen naar betaald werk. Op dat moment nemen de kosten door werk toe en komen rechten op diverse inkomensondersteunende regelingen (gedeeltelijk) te vervallen.

4.2.1 Voor invulling van het restpakket

Na invulling van het basispakket (en voor invulling van het restpakket) hebben de meeste onderzochte huishoudtypen meer bestedingsruimte naarmate hun inkomen toeneemt. Er doet zich alleen een armoedeval voor bij een ouder paar zonder kinderen op 110 procent van de norm.

Dat het paar boven de AOW-gerechtigde leeftijd te maken krijgt met een armoedeval, kan deels worden verklaard vanuit de gehanteerde systematiek van dit onderzoek. Op 100 procent gaan we uit van een volledige AOW-uitkering, terwijl op 110 procent gerekend wordt op basis van de bijstandsnorm voor de AOW-leeftijd of ouder. Deze

laatste norm bepaalt immers of er recht is op gemeentelijke vergoedingen. Daarnaast draagt het wegvallen van het recht op kwijtschelding ook bij aan de armoedeval.

4.2.2 Na invulling van het restpakket

Na invulling van het restpakket worden meer armoedevallen zichtbaar. Alleenstaande ouders en paren (met uitzondering van oudere paren zonder kinderen) krijgen te maken met een armoedeval op 120 procent van de geldende bijstandsnorm. De oorzaak hiervan is tweeledig. Ten eerste zijn de kosten voor sociale participatie hoger voor deze huishoudens, omdat zij geen recht meer hebben op vergoedingen vanuit de sport- en cultuurregeling. Daarnaast krijgen deze huishoudens bij een inkomen op 120 procent te maken met hogere reiskosten. Iemand met een inkomen (net) boven het sociaal minimum zal een laagbetaalde baan hebben en kosten voor woon-werkverkeer maken. Soms worden deze kosten door de werkgever vergoed, maar in deze rapportage wordt daar niet van uitgegaan. In de gemeente Barneveld is een reiskostenvergoeding voor woon-werkverkeer mogelijk voor huishoudens tot een inkomensniveau van 110 procent. Bij huishoudens boven dit inkomensniveau ontstaat mede door de hogere reiskosten daadwerkelijk een armoedeval.

De armoedeval bij deze huishoudens ontstaat pas nadat het restpakket wordt doorgerekend. Toch is bij het basispakket al zichtbaar dat de bestedingsruimte van deze huishoudens niet evenredig toeneemt. Het wegvallen van gemeentelijke ondersteuning (bijvoorbeeld de gemeentelijke kwijtschelding) zorgt bij een aantal van deze huishoudens voor hogere uitgaven. Daarnaast hebben een aantal van deze huishoudens te maken met minder inkomsten uit toeslagen wanneer het inkomen stijgt. Deze zaken drukken voor het doorrekenen van het restpakket al op de begroting.

4.2.3 Individuele inkomenstoeslag

Huishoudens tot de AOW-gerechtigde leeftijd, die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen, kunnen in aanmerking komen voor de individuele inkomenstoeslag (IIT). In de gemeente Barneveld geldt dit voor huishoudens met een inkomen tot en met 110 procent van het bijstandsniveau die de afgelopen 3 jaar een laag inkomen hadden. De hoogte van de individuele inkomenstoeslag is afhankelijk van het type huishouden en de hoogte van het inkomen.

In tabel 1 staan in de laatste twee kolommen de saldi van de inkomsten min de uitgaven uitgewerkt waarbij ook rekening is gehouden met de IIT.

Uit de tabel valt af te lezen dat een paar met oudere kinderen op bijstandsniveau, die IIT ontvangt, 59 euro te kort komt als ook alle uitgaven uit het restpakket zijn gedaan. Het tekort bij hetzelfde huishouden dat geen IIT ontvangt (113 euro), is hiermee 54 euro

kleiner geworden. Op 110 procent van het bijstandsniveau is het tekort door het ontvangen van de IIT verholpen; het huishouden heeft voldoende inkomsten om naast de uitgaven uit het basispakket, de uitgaven uit het restpakket te kunnen bekostigen. Wel is te zien dat dit huishouden op 110 procent van het bijstandsniveau geen vrij te besteden bedrag heeft. Hierdoor loopt dit huishouden risico financiële tegenvallers (bijvoorbeeld een kapotte wasmachine) slecht op te kunnen vangen. Op 120 procent van het bijstandsniveau ontstaat vervolgens wel weer een armoedeval; dit komt – zoals beschreven in paragraaf 4.2.2 – onder andere door de hogere reiskosten. Bij het huishouden dat ITT ontvangt, is de armoedeval op 120 procent groter dan bij hetzelfde huishouden *zonder* ITT. Dit komt door het wegvallen van de ITT.

De alleenstaande met een zorgvraag en recht op IIT, heeft na uitgaven uit het restpakket ook geen tekort meer op de begroting. Op bijstandsniveau is het tekort van 1 euro na uitgaven uit het restpakket verholpen en is een vrij te besteden bedrag van 29 euro ontstaan. Wel is te zien dat op 120 procent van het bijstandsniveau een armoedeval ontstaat. Deze armoedeval speelt niet bij hetzelfde huishouden *zonder* IIT. Het wegvallen van de IIT zorgt er dus voor dat dit huishouden minder te besteden heeft. Ook bij de alleenstaande zonder zorgvraag, die in aanmerking komt voor de IIT, vindt op 120 procent van de norm een armoedeval plaats, doordat het recht op IIT vervalt.

5. Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in de vorige hoofdstukken, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van minimabeleid van de gemeente Barneveld.

5.1 Algemeen

De pakketten waarop de basisbedragen zijn gebaseerd zijn sober maar voldoende. De inhoud en de prijzen worden jaarlijks zorgvuldig aangepast door het Nibud⁵ en zijn ook gevalideerd door panels van consumenten⁶. Dit wil echter niet zeggen dat ieder huishouden hieraan voldoende heeft of dat ieder huishouden rond kan komen.

Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Bij een goed financieel beheer kan men ervan uitgaan dat men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Voor deze huishoudens is het aan te bevelen cursussen of begeleiding te organiseren. Het Nibud, en ook andere (lokale) organisaties, hebben hiervoor een uitgebreid aanbod.

In de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dat is echter niet voor ieder huishouden een vanzelfsprekendheid⁷. De gemeente kan het gebruik van lokale regelingen stimuleren door hieraan publiciteit te geven en de toegang tot deze regelingen te vereenvoudigen. Ook voorlichting door intermediairs is vaak doeltreffend.

Om het niet-gebruik te verminderen, kan de gemeente Barneveld ook het wijkteam inzetten. De wijkteams bestaan uit professionals met een verschillende achtergrond en expertise.

In hun gesprekken met inwoners blijken wijkteams veel te maken te hebben met financiële problemen van burgers. Om de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen tijdens keukentafelgesprekken, is het wenselijk dat de professionals binnen het

⁵ Zie Nibud Budgethandboek en Prijzengids, jaarlijkse uitgaven.

⁶ Hoff, S. et. al. (2009). *Genoeg om van te leven, Focusgroepen in discussie over de minimale kosten van levensonderhoud*. Den Haag: SCP/Nibud. Te downloaden op de websites van het Nibud of SCP.

⁷ Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). *Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen*, Amsterdam: SEO. Te downloaden op www.overheid.nl.

wijkteam op de hoogte zijn van alle inkomensondersteunende maatregelen die de gemeente Barneveld te bieden heeft.

Daarbij is het belangrijk dat de wijkteams huishoudens bekend maken met de regelingen en ook aangeven hoe huishoudens regelingen kunnen aanvragen.

Daarnaast kan het wijkteam ook een signalerende functie hebben met betrekking tot de schuldensituatie van een huishouden. Hoe eerder financiële problemen kunnen worden aangepakt, hoe beter. Wij gaan er in dit onderzoek niet van uit dat huishoudens schulden hebben (die afgelost moeten worden). In de praktijk kunnen die echter wel aanwezig zijn.

5.2 Regelingen

De diverse vormen van inkomensondersteuning in de gemeente Barneveld hebben een positief effect op de bestedingsruimte van de inwoners. Hieronder volgt per regeling een beschrijving van dit effect.

Kwijtschelding

Om voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapslasten in aanmerking te komen hanteren zowel de gemeente als het waterschap een kwijtscheldingsnorm van 100 procent. De betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten wordt apart berekend.

Het Nibud adviseert deze berekeningsmethode aan te passen en de betalingscapaciteit voor de gemeentelijke heffingen en de waterschapslasten gezamenlijk te berekenen.

Op deze manier wordt de ruimte één maal ingevuld, en niet door zowel het waterschap als de gemeente. Dit werkt gunstig uit voor huishoudens met een inkomen vlak boven bijstandsniveau.

Vanaf 2012 kunnen gemeenten bij de berekening van de kwijtschelding ook rekening houden met de kosten van kinderopvang. Hierdoor hebben huishoudens die gebruik maken van formele kinderopvang bij een inkomen (iets) boven de bijstandsnorm mogelijk recht op kwijtschelding van gemeentelijke heffingen, terwijl zij hier voorheen, gezien hun inkomen, geen recht op hadden. De gemeente Barneveld heeft deze voorziening doorgevoerd. Door gebruik te maken van deze mogelijkheid kan de koopkracht van gezinnen met kinderen die gebruik maken van kinderopvang worden vergroot. In dit onderzoek is dit zichtbaar bij de alleenstaande ouder met jonge kinderen. Wanneer er bij de kwijtschelding geen rekening zou worden gehouden met de kosten van kinderen, betaalt dit huishouden op 110 procent van de bijstandsnorm 36 euro aan gemeentelijke heffingen en 17 euro aan waterschapshoeffingen. Doordat de

gemeente Barneveld hier wel rekening mee houdt, heeft dit huishouden op dit inkomensniveau geen kosten bij deze uitgavenposten.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente biedt inwoners met een inkomen tot en met 130 procent van de geldende bijstandsnorm een collectieve aanvullende zorgverzekering aan, waarbij de gemeente een bijdrage in de premie verstrekt. Deelnemers zijn met deze verzekering uitgebreider verzekerd dan huishoudens met een gemiddelde verzekering. Zo wordt de eigen bijdrage Wmo vergoed via de collectieve aanvullende zorgverzekering. Bij een keuze voor het duurdere pakket (*GarantVerzorgd3*) is ook het eigen risico afgedekt.

Het Nibud adviseert de gemeente de collectieve zorgverzekering actief te promoten zodat iedereen die er recht op heeft van dit dekkingsvoordeel gebruik kan maken. Het is daarbij belangrijk om in de communicatie duidelijk de verschillen tussen de pakketten aan te geven, zodat inwoners tot een weloverwogen keuze kunnen komen. Omdat *GarantVerzorgd3* een relatief duur, maar uitgebreid pakket is, is dit vooral aantrekkelijk voor personen die hoge zorgkosten verwachten. Een verzekerde die verwacht weinig zorgkosten te hebben en die daarom kiest voor *GarantVerzorgd2*, maar waar desondanks het volledig eigen risico wordt opgemaakt, is maandelijks bijna tien euro duurder uit. Het Nibud adviseert de gemeente om dit duidelijk naar de doelgroep te communiceren.

Computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen

Voor elk gezin met kinderen tussen 8 en 15 jaar stelt de gemeente Barneveld elke 5 jaar een computer met printer beschikbaar. De regeling wordt in natura verstrekt. Het gezin mag zelf een laptop/desktop en printer uitkiezen met een waarde van maximaal 500 euro. Hieraan worden minimum eisen gesteld.

Deze regeling draagt positief bij aan de begroting van huishoudens met (oudere) kinderen. Omdat juist deze huishoudens financieel zeer kwetsbaar zijn, adviseert het Nibud deze regeling in stand te houden.

Vergoeding schoolkosten

Voor huishoudens met schoolgaande kinderen tot en met 15 jaar en een inkomen tot en met 120 procent van de geldende bijstandsnorm stelt de gemeente vergoedingen beschikbaar voor de schoolkosten. De gemeente stelt vergoedingen beschikbaar voor kinderen in het primair onderwijs (50 euro per schooljaar), kinderen die de overstap maken van primair naar voortgezet onderwijs (eenmalig 200 euro per schooljaar) en kinderen in het voortgezet onderwijs (125 euro per schooljaar).

Deze regeling draagt positief bij aan de begroting van huishoudens met (oudere) kinderen. Omdat juist deze huishoudens financieel zeer kwetsbaar zijn, adviseert het Nibud deze regeling in stand te houden.

Sport- en cultuurregeling

In de gemeente Barneveld kunnen kinderen tussen de 5 en 18 jaar en volwassenen, die in huishoudens leven met een inkomen tot 110 procent van het bijstandsniveau, een vergoeding krijgen voor sportieve en culturele activiteiten (tot een bedrag van 215 euro). Hiermee creëert de gemeente extra ruimte op de begroting om deel te nemen aan de samenleving. Dit heeft een positief effect op de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen. Omdat de bijdrage voor activiteiten wordt verstrekt per persoon en niet per huishouden, werkt dit ook gunstig door in de begroting van grotere gezinnen.

De maximale bijdrage is voor jonge kinderen even hoog als voor oudere kinderen. Omdat de kosten voor oudere kinderen (vanaf 12 jaar) meestal hoger liggen, adviseert het Nibud de vergoeding vanuit de sport- en cultuurregeling te differentiëren naar leeftijd en oudere kinderen een hoger bedrag toe te kennen dan jonge kinderen.

Individuele inkomenstoelage

In de gemeente Barneveld kunnen huishoudens (onder de AOW-leeftijd) met een inkomen op bijstandsniveau en op 110 procent van het bijstandsniveau in aanmerking komen voor een individuele inkomenstoelage. De tegemoetkoming heeft een gunstig effect op de bestedingsruimte van huishoudens die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen.

Bij de hoogte van de individuele inkomenstoelage houdt de gemeente Barneveld rekening met de gezinssamenstelling: paren zonder kinderen en alleenstaande ouders krijgen een hoger bedrag dan alleenstaanden, en paren met kinderen krijgen weer een hoger bedrag dan paren zonder kinderen. Daarnaast is de leeftijd van kinderen bepalend voor het te verkrijgen bedrag, omdat de kosten van oudere kinderen hoger liggen dan die van jonge kinderen. Het aantal kinderen heeft geen invloed op de hoogte van de inkomenstoelage.

Het Nibud beoordeelt het als positief wanneer een gemeente bij het vaststellen van de hoogte van de inkomenstoelage rekening houdt met de verschillen in kosten die verschillende huishoudtypen hebben. De afbouw op 110 procent van de bijstandsnorm is ook gunstig en zien we maar bij weinig gemeenten.

Personen vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd die langdurig van een laag inkomen moeten rondkomen krijgen geen toeslag. Dit is echter geen groot probleem omdat, zoals in tabel 1 te zien is, de AOW-gerechtigde huishoudens niet met tekorten op de begroting te maken hebben.

Hier staat tegenover dat ouderen een steeds groter deel van hun zorgkosten zelf moeten gaan betalen en dat zij meestal niet in staat zijn hun inkomen nog te verhogen. Het Nibud adviseert de gemeente hier in mogelijk toekomstig beleid rekening mee te houden.

Kinderopvang en peuterspeelzaal

In dit onderzoek rekenen we het scenario van de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven door. Deze zal van vanaf 1 januari 2018 worden ingevoerd. In de gemeente Barneveld zal dan geen verschil zijn tussen ouders die beide werken of waarvan één partner werkt; het inkomen is dan leidend. De bedragen voor de peuterspeelzaal worden gelijk gesteld aan de bedragen voor de kinderopvang. Ook is dan kinderopvangtoeslag mogelijk voor de peuterspeelzaal.

De harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven heeft een positief effect op huishoudens die gebruik maken van de peuterspeelzaal. Dit betreft alleenstaande ouders met een bijstandsuitkering en paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan een van beide partners werkt (met een inkomen van 110 en 120 procent van de norm). Door de harmonisatie wordt een groot deel van de kosten voor de peuterspeelzaal vergoed vanuit de kinderopvangtoeslag. Op dit moment is er in de gemeente Barneveld geen vergoeding mogelijk voor de peuterspeelzaal. De tarieven van de peuterspeelzaal zijn niet inkomensafhankelijk; huishoudens met een laag inkomen betalen het volle tarief (gemiddeld 36,50 euro per maand voor één ochtend). Wanneer geen rekening wordt gehouden met de harmonisatie, zien we dat de bestedingsruimte bij alleenstaande ouders op bijstandsniveau daalt. Zij houden 98 euro per maand over, terwijl zij bij de harmonisatie 214 euro overhouden. Dit grote verschil ontstaat doordat we bij de voorbeeldhuishoudens uitgaan van twee kinderen die twee dagdelen per week gebruik maken van de peuterspeelzaal. Bij paren ontstaan hierdoor zelfs tekorten op de begroting; wanneer zij geen vergoeding vanuit de harmonisatie ontvangen, komen zij 80 euro te kort op bijstandsniveau en 31 euro tekort op 120 procent van de norm.

Het Nibud adviseert de gemeente om paren met jonge kinderen financieel bij te staan totdat de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderdagverblijven is ingevoerd.

5.3 Aandachtspunten

Paren met kinderen

Paren met oudere kinderen kunnen op geen van de onderzochte inkomensniveaus het restpakket bekostigen. Daarnaast is er zelfs sprake van een armoedeval op 120 procent van het bijstandsniveau. Het tekort is op dat inkomensniveau 113 euro.

De belangrijkste oorzaak van dit tekort ligt in het feit dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen ongeveer neerkomt op 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering.

Paren met kinderen hebben met nog grotere tekorten te maken. Met name oudere kinderen drukken sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De gemeente Barneveld heeft al een aantal goede beleidskeuzes gemaakt om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals de vergoeding van schoolkosten, sport- en cultuurregeling en een gunstige collectieve zorgverzekering (waarbij het huishouden zelf kan kiezen tussen een uitgebreid en minder uitgebreid pakket). Desondanks blijven er flinke tekorten bestaan.

Het Nibud adviseert de ondersteuning voor deze doelgroep voort te zetten en het bestaan van inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen.

Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand (niet in dit onderzoek meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten beperken. In dit laatste geval kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten vergoed worden, maar het is zeker de moeite waard om dit extra onder de aandacht te brengen.

Dat paren (en met name paren met oudere kinderen) met grote tekorten te maken hebben, ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit onze landelijke koopkrachtberekeningen. Inzetten op de begeleiding naar werk van tenminste een van beide partners lijkt de eerste stap op weg uit de armoede. Bovendien blijkt een klein

baantje van de andere partner veel meer op te leveren dan alleen het maandelijks bruto inkomen: fiscaal houdt een stel meer over als beide partners parttime werken dan als één persoon fulltime werkt⁸.

Daarnaast zal de gemeente zich constant bewust moeten zijn van de kwetsbare positie van deze huishoudens. Echter, het blijft voor gemeenten een onmogelijke opgave om tekorten die op kunnen lopen tot ruim 110 euro per maand te compenseren. Een structurele oplossing zal, indien politiek gewenst, vanuit het Rijk moeten komen. Een aanzet hiervoor is verleden jaar gegeven in de miljoenennota: voor de bestrijding van armoede onder kinderen wordt landelijk 100 miljoen euro uitgetrokken. Dit geld is onder meer bedoeld om schoolreisjes, sportles en muziekles voor kinderen uit arme gezinnen mogelijk te maken.

Huishoudens met zorgkosten

De gemeente Barneveld kent een uitgebreide collectieve zorgverzekering waar huishoudens met een zorgvraag veel profijt van kunnen hebben. Voor huishoudens met extra zorgkosten rekenen we met het pakket *GarantVerzorgd3*. Dit is het pakket met de meest uitgebreide dekking. Persoonsalarmering en de eigen bijdrage Wmo worden binnen dit pakket vergoed. Naast de collectieve zorgverzekering ondersteunt de gemeente zorghuishoudens door extra waskosten te vergoeden vanuit de bijzondere bijstand. Ook geldt een speciaal Wmo-tarief voor vraagafhankelijk vervoer.

Ondanks de hierboven genoemde compensatie, heeft de alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met zorgvraag te maken met een tekort op de begroting. Dit tekort bedraagt 1 euro op bijstandsniveau. Dit tekort lijkt misschien niet groot, maar kan weldegelijk een probleem vormen. Het huishouden loopt risico financiële tegenvallers (bijvoorbeeld een kapotte wasmachine) slecht op te kunnen vangen. De alleenstaande zonder zorgkosten heeft deze tekorten niet.

De gemeente moet deze groep daarom in de gaten houden en kan er eventueel aan denken om dit huishouden extra te ondersteunen door zich richten op compensatie van de zorgkosten. Een mogelijkheid is om de huishoudelijke verzorging om te zetten naar een maatwerkvoorziening. Wanneer een huishouden gebruik maakt van meerdere Wmo-voorzieningen, hoeft maar één keer de eigen bijdrage te worden betaald. Voor huishoudens die gebruik maken van de collectieve zorgverzekering, wordt de eigen bijdrage zelfs tot een bedrag van 400 euro vergoed. Dit heeft een gunstig effect op de begroting van huishoudens met een zorgvraag.

⁸ Zie hiervoor de WerkZorgberekenaar: <https://www.nibud.nl/beroepsmatig/werkzorgberekenaar-helpt-keuze-meer-minder-werken/>

Het saldo van de alleenstaande oudere met zorgkosten blijft op alle onderzochte inkomensniveaus positief. Door de gemeentelijke tegemoetkomingen worden de extra kosten in verband met een zorgvraag voor een groot deel gecompenseerd.

Bijlage 1: Begrotingen

In onderstaande tabellen zijn de begrotingen van de verschillende huishoudtypen opgenomen. Voor alle huishoudens wordt op een rij gezet hoe het budget er bij de verschillende inkomensniveaus uit ziet.

De inkomensondersteunende regelingen van de gemeente Barneveld zijn als volgt in de begrotingen verwerkt:

Kwijtschelding van heffingen

In de begrotingen is de kwijtschelding van de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verwerkt bij de heffingsbedragen. Dit wordt aangegeven met • achter het resterende bedrag.

Collectieve zorgverzekering

De gemeente Barneveld biedt inwoners de mogelijkheid zich te verzekeren via een collectieve zorgverzekering. Huishoudens kunnen gebruik maken van een collectieve zorgverzekering bij zorgverzekeraar Menzis. Bij de uitgavenpost "zorgverzekering: basis en aanvullend" is het maandelijkse bedrag van de collectieve zorgverzekering gebruikt. Dit is aangegeven met •• achter de betreffende bedragen. Voor huishoudens met extra zorgkosten rekenen we met het pakket *GarantVerzorgd3*. In dit pakket is het eigen risico herverzekerd. Dit is aangegeven met •• achter de betreffende bedragen bij de uitgavenpost "eigen risico".

Computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen

De vergoedingen vanuit de computerregeling voor huishoudens met schoolgaande kinderen zijn verwerkt in de post "inventaris" en aangegeven met ••.

Vergoeding schoolkosten

De regeling voor de vergoeding van schoolkosten is verwerkt in de post "onderwijs" en aangegeven met ••.

Sport- en cultuurregeling

De vergoedingen vanuit de sport- en cultuurregeling zijn gedeeltelijke verwerkt in de post "sociale participatie" en gedeeltelijk verwerkt in de post "kleding en schoenen". Beide zijn aangegeven met ••.

Individuele bijzondere bijstand

De vergoeding vanuit de bijzondere bijstand voor reiskosten van woon-werkverkeer is verwerkt in de post "overig restpakket" en aangegeven met ••.

Zorghuishoudens

Afhankelijk van het type zorghuishouden kunnen er (meer)kosten ontstaan bij de volgende uitgavenposten:

- Vervoer;
- Voeding;
- Was- en schoonmaakmiddelen;
- Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen.

Deze zijn, wanneer van toepassing, aangegeven met ••.

a. Alleenstaande

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	987	1085	1184
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	204	204	203
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1279	1377	1475
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	60	60	60
Elektriciteit	20	20	20
Water	9	9	9
Gemeentelijke heffingen	0 *	28	28
Waterschapshheffingen	0 *	9	9
Telefoon, televisie, internet	54	54	54
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	128 **	128 **	128 **
Overige verzekeringen	20	20	20
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	14	14	14
TOTAAL VASTE LASTEN	741	778	778
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	53 **	53 **	56
Inventaris	74	74	74
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	20	20	20
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	12	12	12
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	183	183	185
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	201	201	201
Was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6
Persoonlijke verzorging	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	10	10	10
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	238	238	238
TOTAAL UITGAVEN	1162	1199	1201
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	117	178	274
Restpakket			
Sociale participatie	80 **	80 **	96
Overig restpakket	0	0 **	66
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	80	80	162
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	37	99	112

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

* Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

b. Alleenstaande oudere

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1166	1219	1330
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	206	206	202
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1460	1513	1620
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	67	67	67
Elektriciteit	22	22	22
Water	10	10	10
Gemeentelijke heffingen	0 *	28	28
Waterschapsheffingen	0 *	9	9
Telefoon, televisie, internet	56	56	56
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	128 **	128 **	128 **
Overige verzekeringen	13	13	13
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	11	11	11
TOTAAL VASTE LASTEN	744	781	781
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	53 **	53 **	56
Inventaris	74	74	74
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	20	20	20
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	12	12	12
Vrijetijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	183	183	185
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	201	201	201
Was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6
Persoonlijke verzorging	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	10	10	10
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	238	238	238
TOTAAL UITGAVEN	1164	1201	1204
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	296	312	416
Restpakket			
Sociale participatie	75 **	75 **	91
Overig restpakket	0	0 **	43
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	75	75	134
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	221	237	282

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

c. Alleenstaande, 2 kinderen 1 & 3 jaar

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	987	1085	1184
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	256	256	256
Kinderbijslag	133	133	133
Kindgebonden budget	426	426	426
Kinderopvangtoeslag	468	1170	1755
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	2358	3158	3842
Vaste lasten			
Huur	515	515	515
Energie			
Gas	77	77	77
Elektriciteit	46	46	46
Water	16	16	16
Gemeentelijke heffingen	0 *	0 *	25 *
Waterschapshoeften	0 *	0 *	17
Telefoon, televisie, internet	54	54	54
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	128 **	128 **	128 **
Overige verzekeringen	22	22	22
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	498	1245	1867
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	36	36	36
TOTAAL VASTE LASTEN	1393	2140	2805
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	101 **	101 **	103
Inventaris	93	93	93
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	20	20	20
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	23	23	23
Vrijetijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	260	260	262
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	257	257	257
Was- en schoonmaakmiddelen	10	10	10
Persoonlijke verzorging	48	48	48
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	17	17	17
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	331	331	331
TOTAAL UITGAVEN	1985	2732	3399
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	373	427	443
Restpakket			
Sociale participatie	159 **	159 **	175
Overig restpakket	0	0 **	66
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	159	159	241
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	214	268	203

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief *Afhankelijk van gemeentelijke tarieven*

* Verminderd met de kwietschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

d. Alleenstaande, 2 kinderen 12 & 15 jaar

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	987	1085	1184
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	256	256	256
Kinderbijslag	191	191	191
Kindgebonden budget	465	465	465
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1987	2085	2184
Vaste lasten			
Huur	515	515	515
Energie			
Gas	77	77	77
Elektriciteit	46	46	46
Water	16	16	16
Gemeentelijke heffingen	0 *	36 *	38
Waterschapsheffingen	0 *	17	17
Telefoon, televisie, internet	58	58	58
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	128 **	128 **	128 **
Overige verzekeringen	22	22	22
Onderwijs	33 **	33 **	33 **
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	42	42	42
TOTAAL VASTE LASTEN	938	991	993
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	138 **	138 **	148
Inventaris	93 **	93 **	101
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	20	20	20
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	23	23	23
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	297	297	316
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	420	420	420
Was- en schoonmaakmiddelen	10	10	10
Persoonlijke verzorging	63	63	63
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	17	17	17
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	509	509	509
TOTAAL UITGAVEN	1745	1798	1819
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	242	287	365
Restpakket			
Sociale participatie	159 **	159 **	208
Overig restpakket	39	39 **	104
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	197	197	312
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	45	90	53

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

e. Paar zonder kinderen

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1409	1550	1691
Zorgtoeslag	170	170	146
Huurtoeslag	204	204	167
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1784	1924	2004
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	60	60	60
Elektriciteit	36	36	36
Water	13	13	13
Gemeentelijke heffingen	0 *	38	38
Waterschapsheffingen	0 *	17	17
Telefoon, televisie, internet	64	64	64
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	256 **	256 **	256 **
Overige verzekeringen	28	28	28
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	4	4	4
Vervoer	28	28	28
TOTAAL VASTE LASTEN	924	979	979
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	107 **	107 **	111
Inventaris	87	87	87
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	40	40	40
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	24	24	24
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	281	281	286
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	366	366	366
Was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8
Persoonlijke verzorging	42	42	42
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	429	429	429
TOTAAL UITGAVEN	1634	1689	1694
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	149	235	310
Restpakket			
Sociale participatie	119 **	119 **	152
Overig restpakket	0	0 **	66
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	119	119	218
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	30	116	92

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

f. Ouder paar zonder kinderen

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1610	1666	1818
Zorgtoeslag	166	158	137
Huurtoeslag	208	208	203
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1984	2032	2158
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	67	67	67
Elektriciteit	40	40	40
Water	15	15	15
Gemeentelijke heffingen	0 *	36 *	38
Waterschapsheffingen	0 *	17	17
Telefoon, televisie, internet	58	58	58
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	256 **	256 **	256 **
Overige verzekeringen	15	15	15
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	4	4	4
Vervoer	22	22	22
TOTAAL VASTE LASTEN	911	964	966
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	107 **	107 **	111
Inventaris	87	87	87
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	40	40	40
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	24	24	24
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	281	281	286
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	366	366	366
Was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8
Persoonlijke verzorging	42	42	42
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	13	13	13
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	429	429	429
TOTAAL UITGAVEN	1621	1674	1680
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	363	358	478
Restpakket			
Sociale participatie	109 **	109 **	142
Overig restpakket	0	0 **	43
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	109	109	185
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	254	249	292

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

g. Paar, 2 kinderen 1 & 3 jaar

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1409	1550	1691
Zorgtoeslag	170	170	146
Huurtoeslag	256	256	219
Kinderbijslag	133	133	133
Kindgebonden budget	170	170	157
Kinderopvangtoeslag	468	468	468
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	2606	2747	2814
Vaste lasten			
Huur	515	515	515
Energie			
Gas	77	77	77
Elektriciteit	52	52	52
Water	19	19	19
Gemeentelijke heffingen	0 *	38	38
Waterschapsheffingen	0 *	17	17
Telefoon, televisie, internet	64	64	64
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	256 **	256 **	256 **
Overige verzekeringen	29	29	29
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	498	498	498
Contributies en abonnementen	4	4	4
Vervoer	50	50	50
TOTAAL VASTE LASTEN	1564	1619	1619
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	148 **	148 **	152
Inventaris	108	108	108
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	40	40	40
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	35	35	35
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	355	355	359
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	353	353	353
Was- en schoonmaakmiddelen	12	12	12
Persoonlijke verzorging	69	69	69
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	20	20	20
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	454	454	454
TOTAAL UITGAVEN	2372	2427	2431
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	234	320	382
Restpakket			
Sociale participatie	198 **	198 **	231
Overig restpakket	0	0 **	66
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	198	198	297
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	36	122	86

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

h. Paar, 2 kinderen 12 & 15 jaar

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1409	1550	1691
Zorgtoeslag	170	170	146
Huurtoeslag	256	256	219
Kinderbijslag	191	191	191
Kindgebonden budget	209	209	196
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	2236	2376	2443
Vaste lasten			
Huur	515	515	515
Energie			
Gas	77	77	77
Elektriciteit	52	52	52
Water	19	19	19
Gemeentelijke heffingen	0 *	38	38
Waterschapsheffingen	0 *	17	17
Telefoon, televisie, internet	68	68	68
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	256 **	256 **	256 **
Overige verzekeringen	29	29	29
Onderwijs	33 **	33 **	33 **
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	4	4	4
Vervoer	56	56	56
TOTAAL VASTE LASTEN	1109	1164	1164
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	185 **	185 **	198
Inventaris	108 **	108 **	116
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	40	40	40
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	35	35	35
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	392	392	413
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	495	495	495
Was- en schoonmaakmiddelen	12	12	12
Persoonlijke verzorging	84	84	84
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	20	20	20
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	611	611	611
TOTAAL UITGAVEN	2112	2167	2188
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	124	210	255
Restpakket			
Sociale participatie	198 **	198 **	264
Overig restpakket	39	39 **	104
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	237	237	368
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-113	-27	-113

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

i. Alleenstaande met zorgvraag

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	987	1085	1184
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	204	204	203
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1279	1377	1475
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	60	60	60
Elektriciteit	20	20	20
Water	9	9	9
Gemeentelijke heffingen	0 *	28	28
Waterschapsheffingen	0 *	9	9
Telefoon, televisie, internet	54	54	54
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	151 **	151 **	151 **
Overige verzekeringen	20	20	20
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	25 **	25 **	25 **
TOTAAL VASTE LASTEN	776	813	813
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	53 **	53 **	56
Inventaris	74	74	74
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	0 **	0 **	0 **
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	36 **	36 **	36 **
Vrijtijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	186	186	189
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	201	201	201
Was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6
Persoonlijke verzorging	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	10	10	10
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	238	238	238
TOTAAL UITGAVEN	1200	1237	1239
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	79	140	236
Restpakket			
Sociale participatie	80 **	80 **	96
Overig restpakket	0	0 **	66
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	80	80	162
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	-1	61	74

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

j. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	100%	110%	120%
Inkomsten			
Netto inkomen (incl. kortingen)	1166	1219	1330
Zorgtoeslag	88	88	88
Huurtoeslag	206	206	202
Kinderbijslag	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0
Voorlopige aanslag specifieke zorgkosten	0	0	0
Forfaitaire vergoeding	0	0	0
TOTAAL INKOMSTEN	1460	1513	1620
Vaste lasten			
Huur	435	435	435
Energie			
Gas	67	67	67
Elektriciteit	22	22	22
Water	10	10	10
Gemeentelijke heffingen	0 *	15 *	28
Waterschapsheffingen	0 *	9	9
Telefoon, televisie, internet	56	56	56
Verzekeringen			
Zorgverzekering: Basis en aanvullend	151 **	151 **	151 **
Overige verzekeringen	13	13	13
Onderwijs	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2
Vervoer	22 **	22 **	22 **
TOTAAL VASTE LASTEN	778	802	815
Reserveringsuitgaven			
Kleding en schoenen	53 **	53 **	56
Inventaris	74	74	74
Onderhoud huis en tuin	24	24	24
Eigen risico	0 **	0 **	0 **
Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen	31 **	31 **	33 **
Vrijetijdsuitgaven	*	*	*
TOTAAL RESERVERINGSUITGAVEN	182	182	186
Huishoudelijke uitgaven			
Voeding	281 **	281 **	281 **
Was- en schoonmaakmiddelen	6 **	14 **	14 **
Persoonlijke verzorging	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0
Huisdieren	*	*	*
Roken	*	*	*
Diversen	10	10	10
TOTAAL HUISHOUDELIJKE UITGAVEN	318	326	326
TOTAAL UITGAVEN	1277	1309	1327
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	183	204	293
Restpakket			
Sociale participatie	75 **	75 **	91
Overig restpakket	0	0 **	43
Vergoeding restpakket	0	0	0
TOTAAL RESTPAKKET	75	75	134
BESCHIKBAAR NA RESTPAKKET	108	130	159

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Bijlage 2: Inkomsten

Inkomsten

Het inkomen in de begrotingen is inclusief vakantietoelage en heffingskortingen (bijvoorbeeld de algemene heffingskorting, de arbeidskorting en de combinatiekorting). Het uitgangspunt is dat huishoudens alle kortingen en landelijke toelagen waar ze recht op hebben ook daadwerkelijk aanvragen.

Individuele inkomensvoet

Huishoudens in de gemeente Barneveld die voorafgaand aan de peildatum gedurende drie jaar over een inkomen beschikken dat gemiddeld niet hoger is dan 110 procent van de voor belanghebbende(n) geldende norm, hebben recht op de individuele inkomensvoet. De hoogte van de individuele inkomensvoet is afhankelijk van het type huishouden en de hoogte van het inkomen.

Huishoudens die in aanmerking komen voor de voet worden vergeleken met de huishoudens die hier geen recht op hebben.

Algemene opmerking

Naast bovenstaande inkomensondersteunende maatregelen wordt bij de inkomsten rekening gehouden met de zorgvoet, de huurvoet, de kindbijslag en het kindgebonden budget.

Bijlage 3: Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven

Toelichting bij de tabel:

- De eerste twee kolommen (zwart) geeft het netto inkomen weer en het verschil in netto inkomen tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus.
- De volgende drie kolommen (blauw) hebben betrekking op het saldo na invulling van de noodzakelijke uitgaven in het basispakket. Hierbij is ook het verschil in het saldo tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus weergegeven. En het verschil in bestedingsruimte op respectievelijk 110% en 120% ten opzichte van die op bijstandsniveau.
- De laatste drie kolommen (groen) hebben betrekking op het saldo na invulling van de uitgaven uit het basispakket en het restpakket. Ook hier zijn de verschillen weergegeven.
- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven.
- Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een rood pijltje:

inkomen				na basispakket			na restpakket		
%	netto inkomen	toename netto inkomen	toename t.o.v. 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens- categorie	verschil met 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens- categorie	verschil met 100%
a. Alleenstaande									
100%	€ 1.279			€ 117			€ 37		
110%	€ 1.377	€ 99	€ 99	€ 178	€ 62	€ 62	€ 99	€ 62	€ 62
120%	€ 1.475	€ 98	€ 196	€ 274	€ 96	€ 157	€ 112	€ 13	€ 75
b. Alleenstaande oudere									
100%	€ 1.460			€ 296			€ 221		
110%	€ 1.513	€ 53	€ 53	€ 312	€ 16	€ 16	€ 237	€ 16	€ 16
120%	€ 1.620	€ 106	€ 160	€ 416	€ 104	€ 121	€ 282	€ 45	€ 61
c. Alleenstaande, 2 kinderen 1 & 3 jaar									
100%	€ 2.358			€ 373			€ 214		
110%	€ 3.158	€ 801	€ 801	€ 427	€ 54	€ 54	€ 268	€ 54	€ 54
120%	€ 3.842	€ 684	€ 1.484	€ 443	€ 17	€ 71	€ 203	↓ € -65	↓ € -12
d. Alleenstaande, 2 kinderen 12 & 15 jaar									
100%	€ 1.987			€ 242			€ 45		
110%	€ 2.085	€ 99	€ 99	€ 287	€ 46	€ 46	€ 90	€ 46	€ 46
120%	€ 2.184	€ 99	€ 197	€ 365	€ 78	€ 124	€ 53	↓ € -37	€ 8
e. Paar zonder kinderen									
100%	€ 1.784			€ 149			€ 30		
110%	€ 1.924	€ 141	€ 141	€ 235	€ 86	€ 86	€ 116	€ 86	€ 86
120%	€ 2.004	€ 79	€ 220	€ 310	€ 75	€ 161	€ 92	↓ € -24	€ 62
f. Ouder paar zonder kinderen									
100%	€ 1.984			€ 363			€ 254		
110%	€ 2.032	€ 48	€ 48	€ 358	↓ € -5	↓ € -5	€ 249	↓ € -5	↓ € -5
120%	€ 2.158	€ 126	€ 174	€ 478	€ 120	€ 115	€ 292	€ 43	€ 39
g. Paar, 2 kinderen 1 & 3 jaar									
100%	€ 2.606			€ 234			€ 36		
110%	€ 2.747	€ 141	€ 141	€ 320	€ 86	€ 86	€ 122	€ 86	€ 86
120%	€ 2.814	€ 66	€ 207	€ 382	€ 62	€ 148	€ 86	↓ € -37	€ 49
h. Paar, 2 kinderen 12 & 15 jaar									
100%	€ 2.236			€ 124			€ -113		
110%	€ 2.376	€ 141	€ 141	€ 210	€ 86	€ 86	€ -27	€ 86	€ 86
120%	€ 2.443	€ 66	€ 207	€ 255	€ 45	€ 131	€ -113	↓ € -86	↓ € -0
i. Alleenstaande met zorgvraag									
100%	€ 1.279			€ 79			€ -1		
110%	€ 1.377	€ 99	€ 99	€ 140	€ 62	€ 62	€ 61	€ 62	€ 62
120%	€ 1.475	€ 98	€ 196	€ 236	€ 96	€ 157	€ 74	€ 13	€ 75
j. Alleenstaande oudere met zorgvraag									
100%	€ 1.460			€ 183			€ 108		
110%	€ 1.513	€ 53	€ 53	€ 204	€ 21	€ 21	€ 130	€ 21	€ 21
120%	€ 1.620	€ 106	€ 160	€ 293	€ 89	€ 110	€ 159	€ 29	€ 51

Bijlage 4: Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basis- en het restpakket.

1. Basispakket

Huur

Er wordt gerekend met een huur van 435 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 515 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie

Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld gebruik naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens van de AOW-gerechtigde leeftijd (gasverbruik). Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik.

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet

Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief de minst uitgebreide tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden gaan we uit van de collectieve zorgverzekering die de gemeente aanbiedt.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs

Dit zijn gemiddelde bedragen aan schoolkosten. Deze verschillen per schooltype. Ze zijn afkomstig van Nibud-onderzoek (basisschool) en de Schoolkostenmonitor (middelbare school).

Kinderopvang

Dit zijn de kosten van kinderopvang en de peuterspeelzaal verrekend met (indien van toepassing) de gemeentelijke vergoedingen. De landelijke vergoeding is weergegeven bij de inkomsten.

Contributies en abonnementen

Hieronder vallen de bankkosten. De kosten aan kranten en/of tijdschriften en de kosten aan (sport-)verenigingen vallen onder het restpakket (zie volgende paragraaf).

Vervoer

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten van een OV-chipkaart en enkele zones.

Kleding en schoenen

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding.

Inventaris en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Eigen bijdragen, zelfzorgmedicijnen

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakartikelen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Denk hierbij aan de kosten voor postzegels en de kosten van een identiteitsbewijs.

2. Restpakket

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen. Alle vrije bestedingen vormen samen het restpakket.

Pakket voor sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staat hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand

	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4-12 jaar	11,00
per persoon >12 jaar	16,50
per huishouden	2,00
Bezoek ontvangen	
per persoon	8,50
per huishouden	11,00
Op bezoek gaan	
per persoon	5,50
Vakantie/uitgaan	
per persoon	16,50
per huishouden	22,50
Vervoer	
per persoon	9,00
per huishouden	4,50

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2017

Overig restpakket

Naast de uitgaven zoals gespecificeerd in het pakket aan sociale participatie kunnen nog allerlei overige uitgaven als voorbeeld in het restpakket worden opgenomen. In dit onderzoek zijn dat de kosten voor woon-werkverkeer (gebaseerd op een twee-sterrenabonnement) en zakgeld voor de kinderen (bedragen zijn gebaseerd op regulier onderzoek van het Nibud). De kosten voor een huisdier (inclusief hondenbelasting) is in dit onderzoek niet meegerekend.